

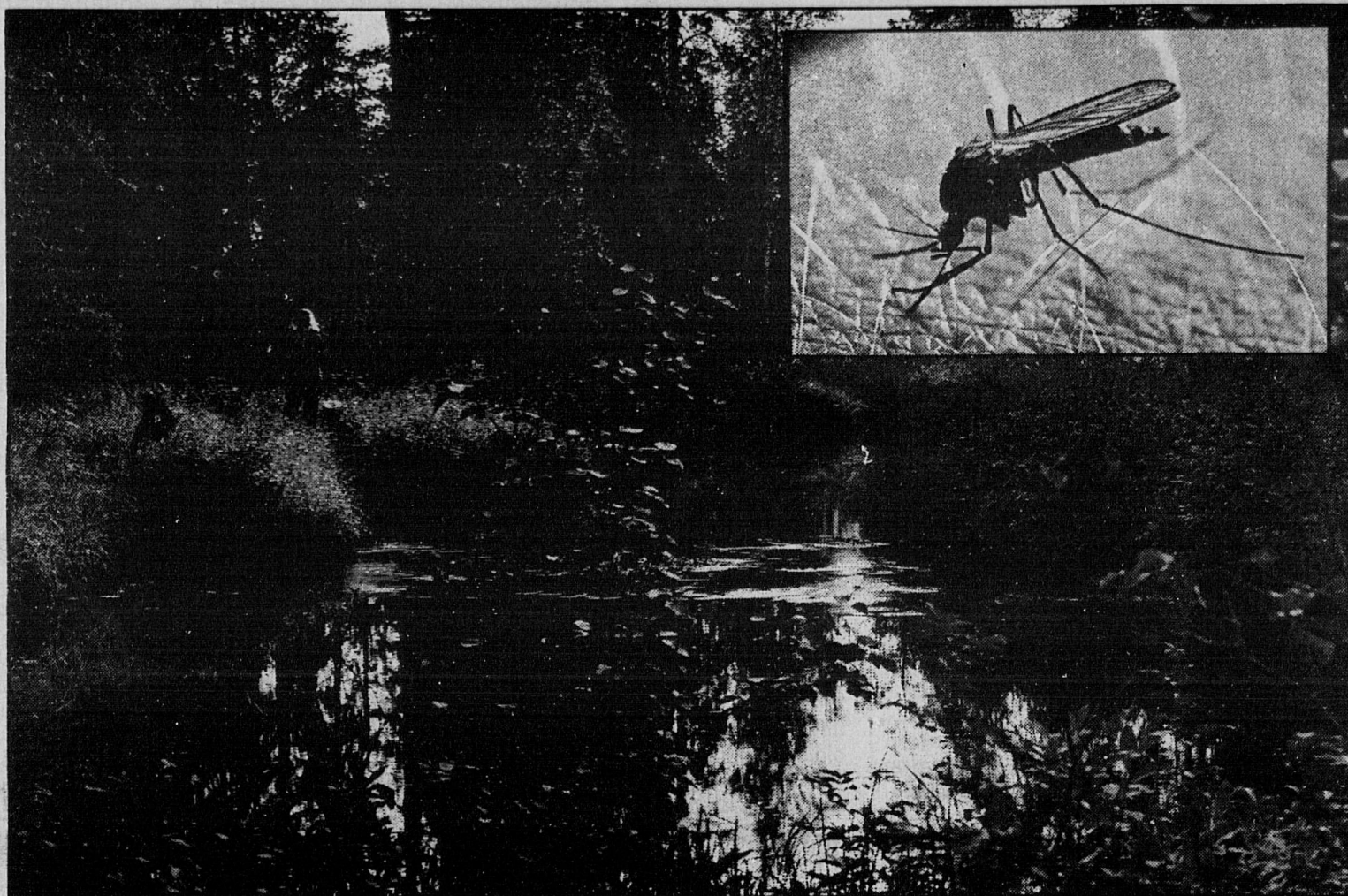
RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona syysk. 27 - Wed. Sept. 27, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 38 45 cents

Bakteereilla sääskisotaan Lapissa?

Ekologit pitävät puheitakin vastuuttomina

Lapin hyttysiä ja mäkäriä suunnitellaan hävitettäväksi lisäämällä pohjoisen vesistöihin hyönteisten toukkia tappavaa bakteeria.

Suunnitelma ei ole mätäkuun juttu. Hankkeessa on mukana amerikalais-belgialainen yhtiö. Abbott ja suomalainen valtionyhtiö Kemira. Perusteluna on turismin ja porotalouden edistäminen.

Ekologit pitävät puheita bakteerikokeista päätöminä ja vastuuttomina.

Huonolta pilalta tuntuva hanke pohjoisen sääskien ja mäkärin vähentämiseksi ainakin joistain osista Lapin ja Oulun läänestä on toistaiseksi edennyt pelkkänä kirjeenvaihtona projektissa mukana ole-

vien kesken.

Projektin "isä" on amerikalais-belgialainen Abbott-yhtiö Kemira, jonka tuotepäällikkö Tuula Hiltunen on käynyt Lapissa esittelemässä "tuotetta" amerikkalaisten kans-

sa.

Tukea porotutkijalta

Hankkeen ideana on lisätä Lapin vesiin *bacillus thuringiensis* var. *israeliensis*-bakteeria. Bakteerin väitetään olevan erityisen spesifinen eli toimivan valikoivasti tappaen vain mäkärin ja sääskien toukkia. Bakteerin on väitetty olevan myös käytössä Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Bakteeri on tunnettu Euroopassa jo kauan ja sitä on käytetty menestyksellisesti hyönteisten hävittämiseksi mm. nave-

toista.

Puuhamiehet ovat saaneet vihreää valoa luonnossa tehtäville kokeiluilleen yllättäen Riistantutkimuslaitoksen porotutkija Mauri Niemiseltä.

Nieminen perustelee bakteerin mahdollista kokeilua sillä, että "kyllä maa- ja metsätaloudessakin käytetään paljon myrkyjä hyönteiskantojen säätelemiseksi, eikä tämä ole edes myrky".

- En näe tässä mitään niin pahaa, ettei asiaa voisi tutkia. Alustavasti on suunniteltu vain pienimuotoista koetta.

"Ajatus on päätös"

Bakteerin kauppamiehet ovat perustelleet tuotteensa

markkinointia mm. sillä, että sen avulla voidaan vähentää porojen vasakuolleisuutta. Metsäntutkimuslaitoksen moninaiskäytön tutkija, tunnettu poroasiantuntija Timo Helle tyrmää kuitenkin perustelut tyystin.

- Bakteerikauppiat puhuvat nykyisistä jopa 60 prosentin vasakuolemista hyönteisen aiheuttaman räkän takia. Luku perustuu kuitenkin vuosisadan kylmintä talvea ja lämpimintä kesää vuonna 1973 seuranneisiin tapahtumiin, jolloin poroja kuoli ennätysmäärä.

- Poroja kuoli tuolloin jo kevättalvella nälkään kymmeniä tuhansia. Kesän tullessa jäl-

jatkuu sivulla 11

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 8 - 10

- Art of Wood
- Festival in Gardner (Mass)
- Remember the Co-op store in Milford (NH)?
- And you thought the bear was a Russian symbol!

Sisäsivuilla:

- Connecticutin kulmilta sivu 4
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivu 12
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

A special offer for new subscribers!

Three months for five bucks! Whether you read Finnish or English, *Raivaaja* will keep you in touch with your roots, current Finnish American activities and events in Finland. Subscribe now!

Name _____

Address _____

Note: This offer is limited to new subscribers only and expires on September 30, 1989. Regular rates are \$20.00 a year, \$13.00 for six months, and \$9.00 for three months. *Raivaaja*, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

Nälkä Amerikassa

Tufts'n yliopiston professori J. Larry Brown julkisti äskettäin hälyyttäviä tietoja nälästä hyvinvointi Amerikassa. Brown, joka toimi presidentti Reaganin nimittämän Hunger in America -komitean puheenjohtajana, esitti seuraavia tilastotietoja 240 miljoonasta amerikkalaisesta:

- Arvioitten mukaan 20 miljoonaa (joka kahdestoista) joutuu elämään nälkäisenä ainakin parina päivänä kuukaudessa.

- Lähes 1.5 miljoonaa lasta elää vajaanavittuna.

- Virallisten laskelmien mukaan 32.4 miljoonaa amerikkalaista luokitellaan köyhäksi.

- Näistä köyhistä 18 miljoonaa saa hallituksen ruokakortteja.

- Loput 14 miljoonaa joutuvat elämään ilman hallituksen tukea.

- Joka neljäs saa kielteisen vastauksen federaaliselta hallitukselta anoessaan ruokakortteja siitä huolimatta, että täyttävät kaikki vaatimukset.

Kongressin raportti vuodelta 1977 puolestaan puhuu kylmiä totuuksia amerikkalaisten tuhlaavaisuudesta. Raportin mukaan 20 prosenttia kaikesta ruoasta katoaa ennen kuin se ehtii pelloilta ruokapöytään.

Paunoissa tämä 20 prosenttia on 137 miljoonaa tonnia. Se puolestaan voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin: 9 miljoonaa tonnia jäi pelloille; 3 miljoonaa tonnia tuhoutui säilytystiloissa; 3 miljoonaa tonnia menetettiin kuljetuksessa; 6 miljoonaa tonnia katosi jalostuksessa ja 32 miljoonaa tonnia tuhoutui kulutustaholla, siis pois heitettyinä joko pilaantumisen tai liiallisen ostamisen seurauksena.

Ylläolevat tilastotiedot eivät luo kaunista kuvaa. Toisaalta hallitus ei tue kaikkia avun tarpeessa olevia, toisaalta me - kuluttajat ja ravinnon tuottajat ja valmistajat - suhtaudumme aivan liian välinpitämättömästi tuhlaavaisuuteemme.

Hirmumyrsky järvellä kaatoi Kurun

Suomen pahin sisävesionnettomuus surmasi 133 ihmistä 60 vuotta sitten

Suomen tuhoisin sisävesionnettomuus sattui Näsijärvellä 7. syyskuuta 1929. Höyrylaiva *Kuru* vajosi syvyyksiin vain vajaan kilometrin päässä Tampereen Mustalahden satamasta. Laivalla olleista 155 ihmisestä kuoli 133. Saattajat saattoivat vain voimattomina seurata rannalta murhenäytelmää.

Vähän ennen SS Kurun lähtöä aluksen päällikkö kutsui perämiehensä ja kone-mestarinsa neuvotteluun. Oli päätettävä, lähteäkö reitille vai peruuttaako koko vuoro.

Näsijärvellä riehui myrsky, jonka tuolloiset mittarit osoittivat puhaltavan 12 beaufortin (yli 30 m/s) eli merellisen hirmumyrskyn voimalla pohjoiskoillisesta Tampereen suuntaan, yli parikymmenkilometrisen aavan järvenselän.

Satamassa, Särkänniemen suojassa, tuntui turvalliselta, mutta muualla valtavat aallot pauskautuivat rantaan viskaten roiskeita kymmenien metrien etäisyydelle. Pieniä, laitureihin kiinnitettyjä veneitä upposi tai täyttyi vedellä.

Kuru kuului kuitenkin Näsijärven ns. suuriin laivoihin, ja sen -samoin kuin SS *Tarjanteen* ja SS *Pohjolan* -odotettiin lähtevän vuorolleen sääoloista riippumatta, vaikka pienemmät alukset jäivätkin satamaan. Lähtö oli vaikea peruuttaa myös siksi, että oli lauantai ja matkustajia siten tavallista enemmän. Kurun puolitoista sataa matkustajaa olivat enimmäkseen maalle menijöitä, kotiin palaavia koululaisia sekä maitotilillä käyneitä maalaisia.

Vähän aikaisemmin satamaan oli saapunut *Ruovesi* -laiva - hurjasti keikkuen, mutta onnellisesti. Myös pienehkö SS *Ylöjärvi* lähti puskemaan päin aallokkoa, tosin ankkuri poikkeuksellisesti sidottuna eturuuman kansiluukun päälle. Vaikka aallot löivätkin laivan kannen yli, alus pystyi ponnistelemaan eteenpäin ankarassa vastatuulesa.

Koska sekä *Ruovesi* että *Ylöjärvi* olivat Kurua pienempiä, oli kapteeni Onni Saaren päätös selvä: Kuru lähtisi satamasta aikataulun mukaisesti! Viisi minuuttia myöhemmin oli toisen "suuren" höy-

ryn, SS *Tarjanteen*, määrä irtautua laiturista.

Kello 15.15 Kurun laivakello kilisi, tuovit irroitettiin ja telegraafi kikkutti konehuoneessa eteenpäin menon merkiksi.

Mustalahden satamassa meno oli vielä tasaista ja turvallista, mutta Särkänniemen aallonmurtajan takana Näsijärvi pauhasi raivoisasti.

Osa saattajista kipusi lähelle kukkulalle katsomaan, kuinka Kuru ja sen perässä lähtenyt *Tarjanne* keikkusivat myrskyssä Särkänniemen ohitettuaan. He näkivätkin tapahtuman, jota eivät olisi toivoneet ja jota tuskin pystyivät unohtamaan.

Aallonmurtajan ohitettuaan Kuru lisäsi höyryä. Sen 300 hevosvoiman konetehto riitti murtamaan vesimassoja voiman, ja vauhti alkoi parantua. Komeasti aaltoja halkoen se lähestyi pientä Siilinkarin majakkaluotoa. Suurin osa matkustajista oli vetäytynyt aluksen sisätiloihin, jotteivät kastuisi. *Tarjanne* ponnisteli parisataa metriä jäljempänä ja keikkui yhtä hurjasti kuin Kurukin.

Noin sadan metrin päässä Siilinkarista kolme jättimäistä aaltoa vyöryi kohti Kurua.

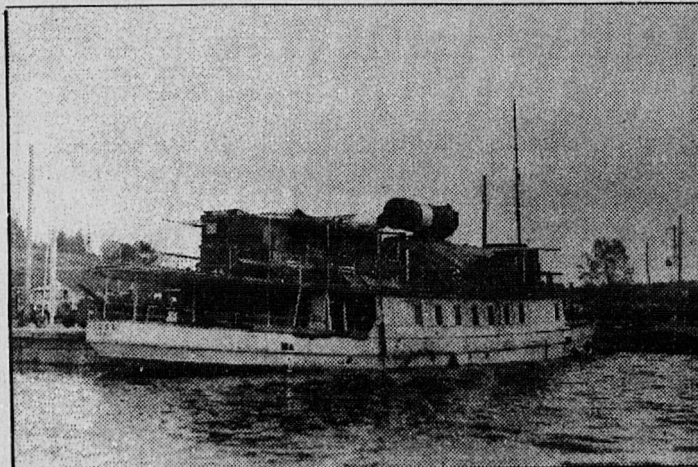
Aluksen vankka runko tähti ensimmäisen hyökyaallon iskiessä keulaan. Kurussa ei ollut syöksyloukkuja, vaan vesimassa jäi kannelle painaen keulan niin alas, että poturi perässä pieksi ilmaa. Kapteenin onnistui kuitenkin pitää laiva vastatuulesa.

Toinen jättiläisaalto vyörytti lisää vettä kannelle. Ensimmäisen aallon jälkeen Kuru oli jo hieman kallistunut vasemmalle. Vesimassat lähtivät virtaamaan pitkin vasenta laitaa kallistaen alusta yhä enemmän. Salongin ja konehuoneen ovet olivat jääneet sulkematta, ja vesi kohisi laivan uumeniin. Painolasti oli kuitenkin niin hyvin kiinnitetty, ettei se lähtenyt liikkeelle. Kaikesta huolimatta Kuru pysyi kurssissaan vastatuuleen.

Kolmas hyökyaalto oli kohtalokkain. Ilman sitä Kuru olisi todennäköisesti selviytynyt. Uudet vesimassat kallistivat alusta niin paljon, että se kääntyi poikittain tuuleen ja alkoi vajota. Sumutorvi lähetti pari hätäistä signaalia, ja sitten aallot vyöryivät kaatuneen laivan yli. Kuru vajosi parissa minuutissa pinnan alle.

Tarjanne teki matkaa kolmi-

jatkuu seuraavalla sivulla

Kuru oli Näsijärven "suuria laivoja". joita myrskyt eivät pidätelleet.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Lokakuun 9 p., Ilona
Lokakuun 10 p., Aleks, Aleksis
Lokakuun 11 p., Otso, Ohto
Lokakuun 12 p., Aarre, Aarto
Lokakuun 13 p., Taina, Tanja, Taija
Lokakuun 14 p., Elsa, Else, Elsi
Lokakuun 15 p., Helvi, Heta

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$11,705.26

Anna Ahlqvistin muistolle
(kuoli syysk. 1, 1989 Suomessa)
Saimi Korsman,
Elma ja Veijo Epäily, Maynard, MA \$10.00

Sulo V. Kontunen, Lake Worth, FL \$5.00

Aviomiehensä Georgen muistolle
Irene K. Laakso, Peabody, MA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

HIRMUMYRSKY... jatkoa edellisluvulta

sensataa metriä Kurun jäljessä. Sen kapteeni Niilo Karimaa oli tavanmukaisella tarkastuskierroksella aluksellaan, kun hän kuuli perämiehen huutavan: "Kuru on kaatunut!"

Karimaa komensi täyden höyryn päälle ja suuntasi kohti onnettomuuspaikkaa. Kohdalle tultaessa Kuru oli vajonut näkymättömiin, mutta laineilla ajelehti laivasta irronnutta tavaraa ja niihin takertuneina ihmisiä. Haaksirikkoisten avunhuudot olivat niin sydäntäsärkeviä, että jotkut Tarjanteen matkustajista pyörtyivät kauhusta.

Pelastustyöhön sopivat alukset epäkunnossa

Kapteeni Karimaa ajoi Tarjanteen rohkeasti poikittain tuuleen onnettomuuspaikan yläpuolelle, ja miehistö yritti suojaisten kyljen puolelta pelastaa veden varaan joutuneita. Pelastusveneitä ei voinut laskea, koska niitä varten ei ollut miehistöä. Järkyttyneistä matkustajista ei juuri ollut apua.

Kapteeni Karimaa johti operaatiota tehokkaasti. Tarjanteen ruorissa oli luotsiperämies Leppänen - rauhallisena, vaikka hän tiesi oman poikansa olleen onnettomuuslaivassa. Itse pelastustöihin voitiin laivan väestä irrottaa lastiperämies, kolme kansimiestä ja neljä henkilökuntaan kuuluvaa naista.

Köysien avulla 15 haaksirikkoista onnistuttiin nostamaan Tarjanteelle. Jotkut onnettomuuden uhreista olivat jo tarttuneet pelastusköysiin, kun voimat pettivät, ja he putosivat takaisin aaltojen syliin. Täpärikin pelastumisia oli. Esimerkiksi Kurun perämies joutui niin lähelle Tarjanteen potkuria, kun häntä hinattiin köydellä kannelle, että potkurivirran imu vei pieksut hänen jalastaan.

Tarjanteen sumutorvella lähettämät hätämerkit kuultiin maissa. Pieniä laivoja ei kuitenkaan tohdittu lähettää myrskyn armoille, ja satamaan saapuneista tai vuoronsa peruuttaneista laivoista oli höyrypaine jo poissa ja miehistökin lähtenyt kotiinsa.

Satamassa olleista aluksista olisivat parhaiten sopineet pelastustöihin *Näsi I* ja *Näsi II*. Toisesta oli kuitenkin koneisto viety porjattavaksi ja toisen potkurin ympärille oli kietoutunut köysi niin pahasti, ettei sitä ilman sukeltajan apua saatu irrotetuksi.

Tampereen kaupunki käytti 150-vuotisjuhliin varaamansa rahat onnettomuuden uhrien hautaamiseen ja muistomerkkin pystyttämiseen.

Mustalahden satamassa oli vain yksi tarkoitukseen jotenkuten sopiva lähtökuntoinen alus, hinaaja *Näsijärvi*, ja siitäkin puuttui päällystö. Poliisimestarin määräyksestä sen oli kuitenkin lähdettävä. Hinaajan neljä laivamiestä olivat paikalla. Vanhin heistä, Lauri Nevanne, ryhtyi päälliköksi ja sai apulaisikseen satamaviskaali Mäenpään sekä liikemies Sulkavan. Loput laivamiehistä ja muutama vapaaehtoinen muodostivat muun miehistön. Lisäksi hinaajassa oli mukana ensiavun antamista varten lääkäri, tohtori Wass.

Hinaaja *Näsijärvi* höyrysi kohti onnettomuuspaikkaa ja veti perässään laivavenettä, jossa pelastajat olivat. Kuohut löivät yli pienen aluksen, mutta äärimmäisen vaikeista olosuhteista huolimatta veneeseen onnistuttiin nostamaan kolme toivonsa jo lähes menettänyttä haaksirikkoista. *Näsijärvi* palasi tunnin etsiskelyn jälkeen satamaan tuomaan kohmettuneet pelastetut sairaalahoitoon, mutta lähti vielä uudelleen onnettomuuspaikalle. Tällä kertaa oli aluksen päällikönä kapteeni Karimaa, joka palattuaan Tarjanteella satamaan oli heti valmis jatkamaan pelastustöitä.

Poliisit ja palokuntalaiset ki-

ersivät pitkin rantoja ja etsivät maihin ajautuneita uhreja. He yrittivät jopa lähteä pelastustöihin kolmella soutuveneellä, mutta se osoittautui mielettömäksi uhkarohkeudeksi. Veneet täyttyivät vedellä, ja yksi niistä murskaantui aallonmurtajaa vasten. Eräs sen miehistöön kuulunut poliisimies oli vähällä menettää henkensä.

Myös Tampereen purjehdusseurassa havaittiin Kurun onnettomuus. Sieltä lähti yhteiskoululainen Teuvo Vaissi muutaman muun kanssa isänsä omistamalla Suunta-moottoriveneellä apuun. Kuin ihmeen kautta he onnistuivat selviämään hengissä myrskystä ja palasivat maihin vesilattissa olevalla veneellään mukanaan pari vedestä noukittua onnettomuuden uhria.

Tieto onnettomuudesta levisi Tampereella kulovalkean tavoin. Rannoille kerääntyi tuulesta huolimatta sankoin joukoin ihmisiä seuraamaan pelastusyrityksiä, heidän joukossaan epätoivoisia Kurun matkustajien omaisia. Kaikkiaan onnistuttiin pelastamaan 22 ihmishenkeä.

Surunvalitteluja valtioiden päämiehiltä

Kurun haaksirikko sai osakseen huomiota myös ulkomailla. Surunvalitteluja saapui eri valtioiden päämiehiltä, lähettiläiltä sekä myös paavilta.

Surunvalitteluihin liittyi usein myös rahalahja onnettomuuden uhrien omaisten auttamiseksi. Liikelaistokset ja yhteisöt lahjoittivat ja keräsivät varoja auttaakseen leskiä ja orpoja. Esimerkiksi Suomen laivastoyhdistyksen kukkaismyyntikampanja tuotti Helsingissä jo ensimmäisenä

päivänä toistakymmentätuhatta silloista markkaa.

Tampereen kaupungin 150-vuotisjuhlit peruutettiin ja niitä varten varatut rahat, 250,000 markkaa, käytettiin yhteishautajaisten järjestämiseen sekä muistomerkkin pystyttämiseen.

Tutkimukset onnettomuuden syistä aloitettiin jo seuraavana sunnuntaina merenkulun ylitarkastaja A. Ronin johdolla. Kurun päällikön, kapteeni Onni Saarisen syyksi tapahtumaa ei voitu panna. Valtavat aallot, vedenpoistumislaukkujen puuttuminen sekä vesimassojen pääsy laivan sisäosiin olivat ilmeisesti aiheuttaneet katastrofin. Ohjausvirhettä ei ollut tapahtunut, eikä yli 2,000 kilon painolasti ollut mitenkään vaikuttanut onnettomuuden kulkuun.

Kesällä 1928 Kurun yläkannen kansirakenteita oli laajennettu ja niin korotettuna alus kulki 10-15 cm aiempaa syvemmässä. Se oli todettu korjauksen jälkeen merikelkpoiseksi ja liikenteeseen sopivaksi. Tehdyt uudistukset saattoivat kuitenkin olla osasyynä Kurun tuhoon.

Maanantaina myrsky laantui ja *Näsijärvi* muuttui peilityneeksi. Naaraustyöt voitiin aloittaa. Upoamispaikka löytyi helposti, ja Kurun todettiin olevan pystyssä pohjassa 15 metrin syvyydessä. Samana päivänä saatiin jo 44 ruumista ylös, niistä 30 aivan hyllyn vierestä.

Aluksi ruumiit kuljetettiin moottoriveneellä maihin ja sieltä ruumishuoneelle. Kun onnettomuuden uhreja alkoi löytyä kovin runsaasti, tuotiin onnettomuuspaikan läheisyyteen lotja tilapäiseksi ruumishuoneeksi. Kun vainajia ei enää sopinut kaupungin ruumishuoneelle, otettiin käyttöön

Frencellin tehtaan vaarastotiloja. Onnettomuuden 133 uhrista jäi kuusi löytämättä.

Kuru nostettiin ja korjattiin. Korkea kansirakenne poistettiin ja laiva palasi liikenteeseen torstaina 14. marraskuuta.

Kari Castrén
(HS)

Rintasyöpä aiheutuu myös elämän- muutoksista

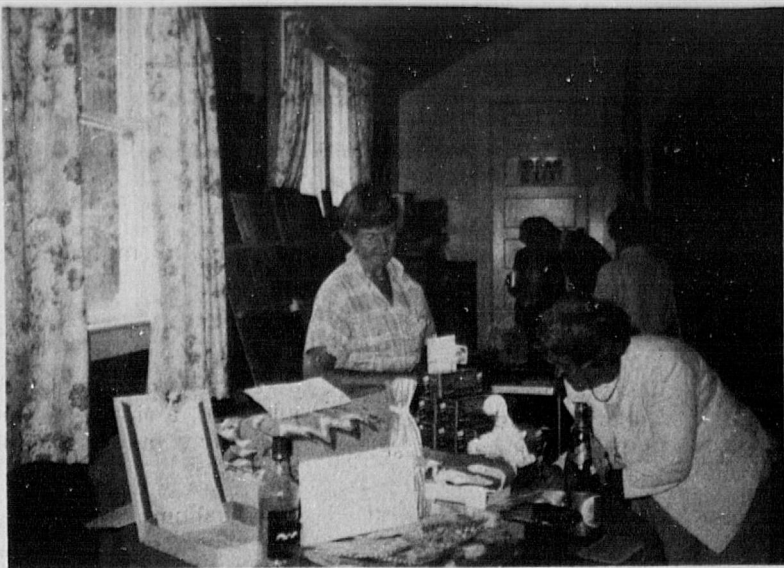
Erilaisilla elämänmuutoksilla ja menetyksillä saattaa olla yhteyttä rintasyövän ilmenemiseen ja kasvuun.

Suomalaisen lääketieteen lisensiaatti Alf Forsénin tuoreen väitöskirjan mukaan syöpäpotilaat ovat muita useammin kokeneet erityisen tunnepitoisesti tärkeän ihmissuhteen menetyksen ja erilaisia elämänmuutoksia.

Tutkimuksessa todetaan, että riski sairastua rintasyöpään oli 14-kertainen niillä naisilla, jotka olivat syöpää edeltävien kuuden vuoden aikana kokeneet vaikean henkilökohtaisen menetyksen.

Yli puolet, 54 prosenttia rintasyöpäpotilaista oli kokenut huomattavan vaikean elämäntilanteen taudin toteamista edeltäneen kahden vuoden aikana, mutta vertailuhenkilöistä vain 7 prosenttia.

Seuran uutiskirjeen toimituskaksikon toinen osapuoli Eila Silander kauppasi arpalippuja.

Puukkokauppias Bert Jernström, joka myös viihdytti toriväkeä harmonikkasoitollaan, seuran kojusta huolehtineen Bertha Smithin seurassa.

Finnish-American Heritage Societyn presidentti Jack Smiley (oik.) ja kukkakoristeita valmistava Angela Farrer (toinen oik.) kaupanteossa.

Toririemua Finnish Hallilla

CANTERBURY, CT - Finnish-American Heritage Societyn äskettäin Tori-päivä, ensimmäinen yhdistyksen historiassa, onnistui erinomaisesti. Väkeä lappoi haalin tiloissa aamukymmenestä aina ilta-päivän viimeisiin hetkiin asti. Sadetta luvanneiden sään-

nustusten johdosta lähes kaikki myyntipöydät oli sijoitettu sisätiloihin. Ihme ja kumma, mutta pilvisenä alkanut päivä muuttui kauniin aurinkoiseksi ennen puolta päivää ja meteorologien lupailma sade yllätti vasta ilta-päivällä.

Myyntipöydät notkuivat monenlaisesta tavarasta. Oli räsymattoja, T-paitoja, kirjoja, suomalaisia kasetteja, puuveistoksia ja monenlaisia käsitöitä ristipistoliinoista villapuseroihin ja kaikkea mahdollista siltä väliltä.

Alakerrassa oli kahvila, mistä sai ostaa kahvin ja pullan lisäksi erittäin herkullisia lihapirakoita, mitkä näyttivät menneen kuin kuumille kiville.

Lounasaikana nautittiin hot doggeja, binssiä ja salaattia, ja jälkiruoka-erilaisia leivonnaisia.

Näytteillä oli myös taiteilija Millie Wiskarin vesivärimaalauksia. Yksi ja toinen ihasteli kauniita suomalaisia järvi- ja metsämaisemia haikain mielin.

Millie Wiskari maalauksineen.

Millie Wiskari lähikuvassa

Meri ja metsämaisema antavat voimaa amerikansuomalaiselle taidemaalari Millie Wiskarille, joka äskettäin esitelti töitään Finnish-American Heritage Societyn Tori-päivien yhteydessä Canterbury, Connecticutissa.

Rajan takana Rhode Islan-

din Charlestownissa asuva Wiskari sanoo olleensa kiinnostuneen piirtämisestä ja maalaamisesta koko ikänsä. "Piirtelin vaatteita paperinukkeilleni," hän kertoo.

Musiikkiharrastus on toinen läheinen intressi vieden pal-

jatkuu sivulla 13

Irene Burnham keittiövuorossa.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi-ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Tropiikin portilta

"Vain museoarvo"

Kommunismin vararikon ja Leninin puoluepuolueen hylkäämisen jälkeen Suomen kommunistipuolueen nimellä on nyt "vain museoarvo", sanovat arvovaltaiset Suomen sanomalehdet.

Samat lehdet kertovat, että saksalaisten maine on parantunut Euroopassa, mutta japanilaisia ei vielä kukaan siedä.

**Venäjä varoittanut
Itämeren kansojaan**

Venäjän neuvostohallitus on varoittanut Itämeren alueen

suomensukuisia kansojaan liiasta melusta, jolla ne koettavat jouduttaa täyttää itsenäisyyttä. Varoituksen mukana tuli uhkaus, että Venäjä ei helposti luovu näistä alusmaistaan.

Parempia tuloksia Itämeren kansat voisivat saada, jos eivät vaatisi "täyttää itsenäisyyttä" semmoisella kiireellä, joka ilmenee heidän julkaisemisestaan vaatimuksista.

**Moldaviassa 300,000
marssi kielensä puolesta**

Kremlin uhkaukset eivät tehneet Moldaviassa. Nyt siellä

on 300,000 marssinut oman kielen puolesta. Uutiset eivät selvästi sano mitä Neuvostoliitto aikoo nyt tehdä.

Kiinassa äkkijyrkkää

Kiinan johdon sukulaiset on poistettu liike-elämästä. Siitä annettiin ilmoitus Kiinan kansainvälisissä uutisissa elokuun ajalla. Uutinen on "virallinen".

Unkari on avulias

Kun saksalaiset alkoivat muuttaa Itä-Saksan alueelta Länsi-Saksaan, niin he joutuivat

valtiolliseen selkkaukseen.

Unkari tarjosi apuaan saksalaisille, että he voisivat auttaa Länsi-Saksaan muuttavia Itä-saksalaisia matkustamaan Unkarin lävitse Itävaltaan, josta he jatkaisivat Länsi-Saksaan.

Hongkongissa meteli

Hongkong on tuskastunut pakolaisiin, joita on tunkeutunut Hongkongin alueelle ja ovat joutuneet siellä yhteentoisiin vakituisten asukkaiden kanssa. Poliisi on joutunut käyttämään kyynelkaasua

tappelihoitojen rauhoittamiseksi.

★

Tampereen Aamulehti on julkaissut arvion, että Suomi pystyisi nyt metsittämään kehitysmaita.

Ja sanomalehti Pohjalainen sanoo, että Suomi saattaisi nyt haudata kommunismin niin äänettömästi, ettei siinä tarvittaisi hautauspuheita.

Reino W. Suojanen

Äiti Teresalle lääkärin ohjeet

CACUTTA, Intia - Toivutetaan sydänkohtauksestaan Äiti Teresan tulee luopua tiukasta Nobelin rauhanpalkintoon johtaneesta aikataulustaan ja totutella rauhallisempaan elämäntyyliin. Näin totesivat tämän kuuluisan potilaan lääkärit viime viikolla.

"Hänen sydämensä on jo

vanha, eikä sen omistajakaan ole enää nuori," sanoi amerikkalainen tarttuvien tautien erikoislääkäri tri George Lombardi viime viikon tiistaisessa lehdistötilaisuudessa.

Lääkärit sanoivat Äiti Teresan tilan olevan selvästi paranevan päin ja rintakivutkin ovat jo kadonneet kokonaan.

"Hehkuvilla hiilillä kävely vaati vain vikkeliä jalkoja"

Ryhmä uusiseelantilaisia rationalisteja ilmoitti äskettäin todistaneensa, ettei hehkuvien hiilien päällä kävelemiseen tarvita erityisiä yliluonnollisia kykyjä vaan ainoastaan vikkeliä jalkoja.

Noin 80 ryhmän jäsentä hyppeli paljain jaloin hehkuvien hiilien päällä ja vain 11 heistä poltti lievästi jalkapohjansa, ryhmän johtaja Denis Dutton sanoi.

- Se on mahdollista niin kauan kun jalka koskettaa maata korkeintaan kaksi sekuntia kerrallaan, Dutton sanoi. Hänen mielestään asia kuulostaa hämmästyttävältä, vaikka se perustuukin fysiikan ilmiöön. -Hiilet siirtävät huomasti lämpöä. Saman periaatteen ansiosta on mahdollista ottaa leipä kuumasta uunista, Dutton jatkoi.

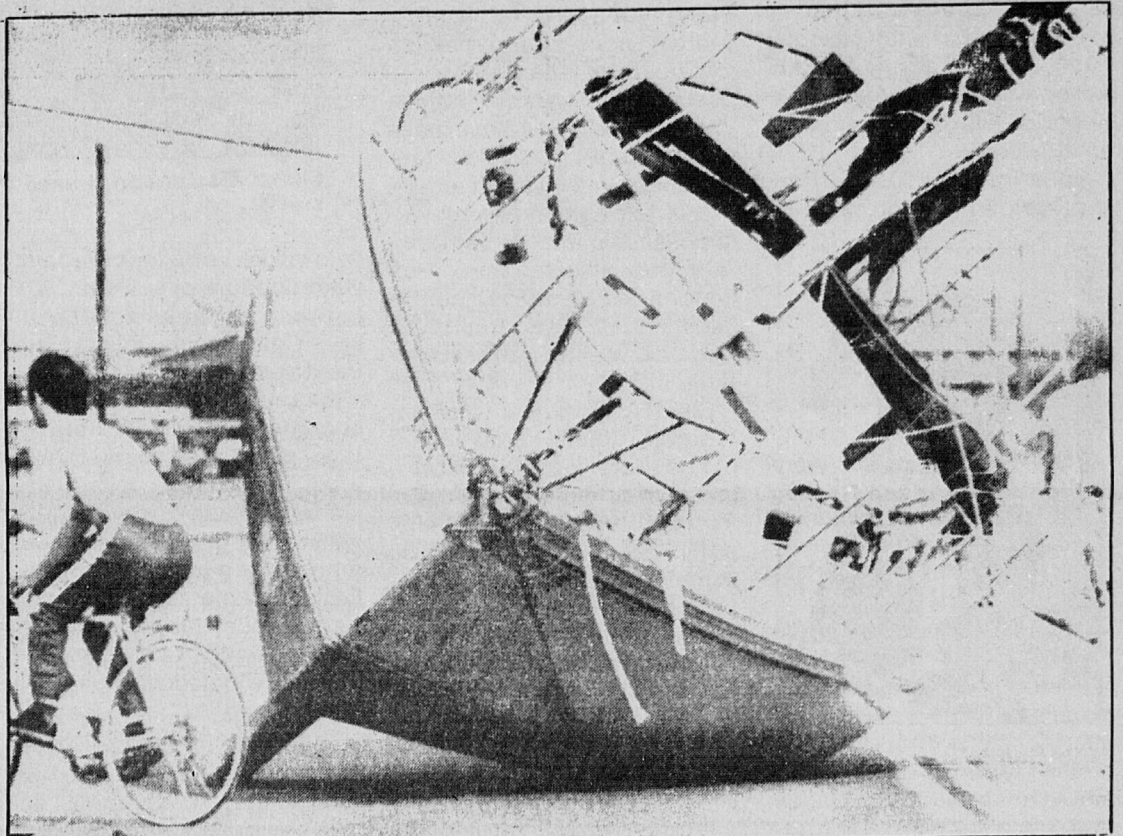
Valuuttarahasto kiitti maailman talouskehitystä

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF sanoo taloudellisen kasvun jatkuneen koko maailmassa yllättävän voimakkaana, vaikkakin velkataakka painaa yhä enenevässä määrin useita kehitysmaita.

Valuuttarahaston vuosiraportin mukaan jatkui teollistuneiden maiden kehitys kokonaisuutena ottaen suotuisana viime vuonna, ja kehitysmaatkin ylsivät kasvuluvuihinsa parhaaseen tulokseen vuosikymmenen.

Kehitysmaiden hyvä kokonaistulos selittynee kuitenkin eräiden Aasian maiden voimakkaalla taloudellisella nousulla.

Taloudellisen kasvun ylläpitäminen ja kehitysmaiden velkataakan helpottaminen noussevat keskeiseksi aiheeksi Washingtonissa alkavassa valuuttarahaston kokouksessa.

Hirmumyrsky Hugon maalle lennättämä purjelaiva Charlestonin kadulla.

Hirmumyrsky Hugo hurjana

le iskeneistä hirmumyrskyistä, minkä jälkeä voi hyvin verrata sodan tuhoihin.

CHARLESTON, SC - Torstain ja perjantain välisenä yönä South Carolinan rannikolle iskenyt hirmumyrsky Hugo vaati ainakin 11 ihmishenkeä aiheuttaen yli biljoonan dollarin tuhot.

Hugon sanotaan olleen ihmismuistin pahimman alueel-

"On ihme, jos vältymme monilta kuolemilta," sanoi South Carolinan kuvernööri Carroll Campbell. "Myrsky oli pahin, pahin kaikista näkemistäni tuhoista."

Presidentti Bush julisti seitsemän piirikuntaa federaali-

seksi katastrofialueeksi.

Lähes miljoona ihmistä oli sähköttää. Viranomaisen mukaan monet joutuvat olemaan sähköttää parikin viikkoa.

Charleston kärsi pahimmat vauriot, mutta kuin ihmeen kautta kaupungin historiallinen keskus pelastui lähes kokonaan.

Kaupungin viranomaiset asettivat ulkonaliikkumiskiellon välttyäkseen onnettomuuksilta ja estääkseen varkaudet.

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuuroa hedelmäkkeitä ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Koko kansan kahvittaja

Eila Sandell,

Paula-tyttö

numero kaksi,

hymyili 1950-luvulla

kaupan hyllyiltä,

kahvipaketeista

ja tulitikkurasioista.

Nyt hän hoitaa

kahviyhtiön

konttoripalveluja.

Eila Sandell oli Pauligin Paula-tyttö numero kaksi siinä vielä päättymättömässä ketjussa, joka alkoi vuonna 1950, kun Sääksmäen kansallispuvussa hymyilevä pahvinen 20-luvun kaunotar muutui eläväksi.

"Idea Paula-tyttöön ja Paula-palveluun saatiin ameri-

Eila Sandell.

kalaiselta suuryhtiöltä, jolla oli Betty Crocker, luotettavan näköinen naisihminen. Hänen kuvallaan ja allekirjoituksellaan varustettiin kaikki sanoma, mikä yhtiöltä lähti kuluttajille", Eila Sandell, 54, kertoo. Ideaa kehiteltiin edelleen Suomen oloihin; välillä tarjolla oli villi idea identtisistä kaksos-tytöistäkin, ja Paula-pojasta. Paula-tytössä kumminkin pysyttiin. Idean isänä oli Gustav Paulig, sillä ensimmäisen kerran esiintyi viehättävä nainen Pauligin nimen yhteydessä vuonna 1904, jolloin mainostettiin höyrypaahtoista kahvia.

Eila on ollut Pauligilla koko ajan sitten Paula-tyttövuosien 1958-1962. Vähän yli kaksikymppisenä hän oli työssä vakuutusyhtiössä, kun toista Paula-tyttöä etsiskeltiin. Eila valittiin noin sadan hakijan joukosta sen jälkeen, kun lopuksi oli päässyt kolme, jotka esiteltiin televisiossa kansan äänestettäväksi. Mediatapahtuma oli huomattava, olihan televisio aloittanut varsinaisen toimintansa vain kahden vuotta aikaisemmin. Palkintona oli tietysti Presidenttikahvia sekä ajan jännittävää uutuuksia, Melitta-kahvisuodattimia.

Eila-Paulan mittojen mukaan teetetut kolme Sääksmäen pukua joutuivat heti armottomaan kulutukseen. Ensimmäinen matka Seinäjoelle, pohjois-Suomen messuille, oli ikimuistoinen, sillä matkato-veriksi makuuvaunun alapetille tuli Tampereelta ajan toinen supertähti, Miss Suomi Pirkko Mannola.

Muuten ei hymyilevällä Paula-tytöllä ollut helppoa: Iomaa

Lasse Mårtenson, Lasse Pöysti, Elina Salo ja Birgitta Ulfson Paula-tytön kahvikutsuilla.

vain viikko kerrallaan, vapaita viikonloppuja ei koskaan. Oli kauppiaskokouksia, kesäkokouksia, messuja, missä Paula-tyttö kaatoi kahvia. Piti esitellä, miten uudella Melitalla suodatetaan kahvia, neuvotava, miten juuri markkinoille tullutta uutuuksia, pakastekalaa käsitellään. "Ihmiset pitivät kalakönttiä juoksevan kuumavesihanalla ja ihmettelivät, kun kalasta jäi vain roipeet jäljelle. Me neuvoimme, miten jäinen kala leikataan sieviksi viipaleiksi. Kyllä sitä kummasteltiin."

Suuret marketit olivat vasta tulollaan Suomeen. Pauligin

myyntikenttä oli jaettu 14 alueeseen ympäri maata, ja Eila matkusteli yhdyshenkilöittensä väliä. Hän oli aikansa julkis ja eniten kuvattu naisihminen: Paula-tytön kasvot katsoivat kaupan hyllyiltä, kahvipakkauksista, esitteistä, tulitikkurasioista.

Muillakin yrityksillä oli omat tyttönsä, oli Fazer-, Santos- ja Katriina-tyttö, mutta Paula-tyttö on eräänlainen instituutio. Paulig kampanjoi ensimmäisenä Suomessa elävällä ihmis-symbolina.

Jo ensimmäisen Paulan aikana oli aloitettu mainoskampanja Tervetuloa oikein hyväl-

le kahville, jota ajettiin viikkolehdistä. Paula-tyttö kaatoi kahvia milloin missäkin, kunnes kaikki ammattiryhmät oli käyty läpi, sillanrakentajat ja siltojen alla asuvatkin. Siihen aikaan ei oltu kitsaita: Kaikille mainoksissa mukana olleille lähti kirje, kuva ja purkki Sheikin-mokkaa.

Tällä hetkellä Pauligilla on menossa yhdeksäs Paula-tyttö; yhteen aikaan Pauligilla oli töissä neljä entistä Paulaa kerrallaan. Eila Sandell itse siirtyi "uransa" jälkeen hoitamaan konsulenttien tuotesittelyjen järjestämistä, sitten

jatkuu sivulla 12

Berkeley, Ca.

Kesä on mennyt nopeasti. Kuivaa ja lämmintä on ollut, eikä sateita taida vielä tulla. Ukkosta on ollut vuoristossa ja raesadeikin, mutta ei se tullut tänne rannikolle. Maanjäristys oli, mutta ei tehnyt juuri vahinkoa.

Vettä täällä saisi sataa. Kuulin, että jokien vettä menee niin paljon juomavedeksi Etelä-Californiassa, että Monojärvin kuivaa muutamassa vuodessa.

Avaruusmatkustaja, Voyager 2, meni Neptunuksen ohi ja lähetti hyviä kuvia. Kaksitoista vuotta on ottanut sen mennä niin kauaksi. Kauniilta, mutta enemmän vihreältä kuin maa, se Neptunus näytti kuvissa, ja kolme rengasta ympärillä. Se on kolme biljoonaa mailia maasta.

Voyager menee Jupiterin ohi 1996. Jos eletään niin kauan, niin sitten näemme lisää kuvia.

Veljeysseuran ja Hiihtomajan yhteinen piknikki Sonomassa oli oikein hauska. Aikuisia oli 145 ja lapsia 35, jo-

ten uima-allas ja sauna olivat ahkerassa käytössä. Ensikeralla muistetaan, että tarvitaan molemmat saunat kuumina, ettei käy niin ahtaaksi, että istutaan kylki kyljessä.

Yhteislaulutilaisuudessa laulettiin tuttuja suomalaisia lauluja. Ray Saari johti, ja Marge Saarni säesti.

Päivä oli lämmin ja aurinkoinen. Monet vuorottelivat auttaen nakki- ja kahvitarjoilussa, toiset myivät lippuja. Margaret Saarni, sekä hänen aina avulias miehensä Walfrid Saarni huolehtivat kaikista ruokaostoksista.

Greta Huhtala-Koehn ja miehensä Dennis, Irma Järvenpää ja hänen miehensä Gary Deitchel järjestivät lasten uimakilpailut ja pelit. Paul Carlson myi kylmiä juomia ja Bettie Nelson ruoka- ja kahvilippuja.

Monet auttoivat tavalla tai toisella. Milka Amidon, Toini Laine, Lempi Duda, Eleanor Luokkala, Elvi Lahti, Gunnel Pero, Eva ja Ray Saari, Bertha Hagelberg, Anneli Kalliomäki, Marlin Kastama, Sylvia Everett, Susie Peterson, Aini Tossavainen ja Ann Will.

Tulossa on paljon ohjelmia. Sonomassa on kuutamotanssit syysk. 23 päivä. Vuosikokous on marrask. 5, sunnuntaina. Veljeysseuralla Lauuluokan laittama Luncheon ja Veljeysseuran kokous on sunnuntaina marrask. 12 p. klo 2:00 ip.

Lokak. 14-15 on Veljeysseuran hiihto- ja viikonloppu Kaleva hiihtomajalla. Se ei tarkoita, että siellä pitäisi hiihtää, voi pitää muuten hauskaa. Siellä on paljon puita takkavalkeaa varten, josta kiitokset Pentti Hakala, Juha Kalliomäki, Gunnel Pero, Mika Suominen ja Tauno Torson!

Marraskuussa 11-12 pp. on Fahan naisten myyjäiset. Jouluk. 3 p., on Suomen itsenäisyyspäivän juhla Veljeysseuralla klo 2:00 ip. Sinne tulee hyvä ohjelma.

Joulujuhlia on monta, Sonomassa lauantaina 9 p., jouluk. Veljeysseuran lasten joulujuhla sunnuntaina 10 p., klo 2:00 ip. ja lauluokan jouluohjelma lauantaina 16 p. illalla. Olette tervetulleet kaikkiin näihin tilaisuuksiin!

Voitte myös liittyä Veljeys-

seuran lauluokeroon. Harjoittelemme joka maanantai-ilta klo 8:00 Veljeysseuran haalilla.

Onnittelut Hannes Mäen 90-vuotispäivän, ja Armas Petersonin 80-vuotispäivän johdosta! Monilla muillakin on varmaan merkkipäiviä, joten onneksi olkoon!

Täällä Californian Davis'ssä kokeillaan sähkövoiman kehittämistä suoraan auringosta. Ehkä se onnistuu, joten sitten tulevaisuudessa saadaan halvempaa sähköä, niin ainakin uskotaan. Täällä tuulinen Altamont Pass on täynnä tuulimyllyjä, 7,000 tuuliturbiinia tekee siellä sähköä, niitä on

hauska katsoa ohimenneessään.

Täällä tätä kesää jatkuu vielä, vaikka lehdet tippuvatkin joistakin puista, mutta pohjoisessa tulee kohta kylmä. Kuulin, että Alaskassa oli niin kylmä viime talvena, että karhut menivät kauppaan ostamaan 'sähkölanketteja', eli huopia.

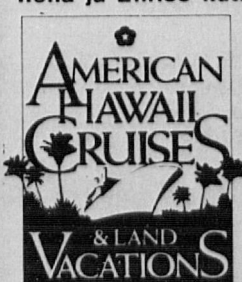
Monien näkö huononee vanhetessa. Yksi mies sanoi, että, kun hän hukkaa silmälasinsa, niin hän tarvitsee toiset silmälasit, että löytää ne.

Hyvää terveyttä ja kaunista syksyä lukijoille!

Aini Tossavainen

SINÄKÖ HAWAIIJILLE?

Ilona ja Enrico kutsuvat mukaan HAWAII-RISTEILYLLE,

alkaen joulukuun 7., 1989. Edullisiin ryhmähintoihin, jotka kotipaikasta riippuen alkavat US\$1351, kuuluu: ★edestakaiset lennot ★2 ilmaista hotelliyötä Honoluluissa ★7 vrk risteily valitussa hytissä ★kaikki ateriat, showt, peli- ja kuntoiluohjelmat, kilpailut, teemaillat, tanssimusiikki ja viihde laivalla. Varauksilla on kiire! Soita heti Tuulalle tai Anneli; Revel Travel, 1-800-222-7385.

Kuolleita

Mamie S. Clarey

FITCHBURG, MA - Mamie S. (Johnson) Clarey, 80, 184 High St., kuoli syysk. 17, 1989 Highlands hoitokodissa. Hän oli vuonna 1957 kuolleen Daniel Clareyn leski.

Hän oli syntynyt huhtik. 10, 1909 Fitchburgissa John ja Selinda (Hendrickson) Johnsonin tyttärenä ja asui kaupungissa koko ikänsä.

Edesmennyt työskenteli Fitchburgin High Schoolin ruokalassa 27 vuoden ajan jääden eläkkeelle 1974.

Kaipaamaan jäi kolme sisko, Aili J. Fors, Helen E. Järvi ja Sylvia E. Buxton, kaikki Fitchburgissa; sisarusten lapsia lapsineen ja lastenlapsineen.

Boskin hautaustoimisto, 85 Blossom St., huolehti hau-

tauksesta. Pastori Ken Cobb toimitti siunauksen.

Hautaaminen tapahtui Forest Hill hautausmaahan.

George Remal

LUNENBURG, MA - George A. Remal, 86, 13 East St., Whalom, kuoli syysk. 9, 1989 kotonaan sairauden muramana.

Hän oli syntynyt toukok. 20, 1903 Lunenburgissa Jonas ja Marie S. (Schultz) Remalin poikana ja asui kaupungissa koko ikänsä.

Edesmennyt toimi fitchburgilaisen Webber Lumber Co.:n autokuskina 44 vuoden ajan ennen kuin jäi eläkkeelle 1964.

Kaipaamaan jäi vaimo Doris L. (Duchesneau) Remal; (pariskunta juhli 62-vuotishääpäiväänsä tänä vuonna); poika Lester Reamal, Leominster; kaksi tytärtä, Eileen LeBlanc, Fitchburg ja Eunice Gale, Leominster; 11 lastenlasta ja kahdeksan lastenlasten lasta.

Boskin hautaustoimisto, 85 Blossom St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui St. Cecilian hautausmaahan Leominsterissä.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja
ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462

Tel. 582-4124

David Jarvi

Funeral Director

Puhumme Suomea

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Havukka-ahon ajattelijalle patsas Sotkamoon

Veikko Huovisen tuotannolle nousi patsas Sotkamoon. Kuvassa kirjailija lapsuutensa maisemissa lippalakki päässä perheensp kanssa retkellä.

Kirjailija Veiko Huovisen tuotannolle omistettu veistos nimeltä Havukka-ahon ajattelija paljastettiin sunnuntaina 24. syyskuuta Sotkamossa. Veistoksen on tehnyt kuvanveistäjä Nina Tervo. Patsaan paljasti rouva Tellervo Koivisto.

Nina Tervon veistos on pronssia. Sen korkeus ilman halustaa on noin neljä metriä. Hanke veistoksen saamiseksi aloitettiin vuonna 1985. Nina Tervo kutsuttiin veistoksen tekijäksi, ja sopimus tehtiin vuonna 1987.

Hankkeen toteuttajina ovat Sotkamon kunta, kaksi kustantajaa, WSOY ja Otava, sekä Sotkamon rotary- ja lionsklubit. Kirjailija Veikko Huovinen on ollut läsnä patsastoimikunnan kokouksissa ja on hyväksynyt veistoksen.

"Tarkoitus"

Roomalaiskirjeen 5 luvun alkujakeessa Paavali sanoo: "Meidän kerskauksemme on Jumalan kirkkauden toivo, eikä ainostaan se, vaan meidän kerskauksenamme ovat myös ahdistukset." Luku jatkuu, mitä ahdistus saa aikaan.

Jumalalle kiitos, että "koetelemusten kautta saatu toivo ei saata meitä häpeään, sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta."

Ihmiskunnan keskellä kulkee lukuisa joukko elämänsä taivalta ahdistusten askelissa. Siksi usein uuden aamun valjetessa katsellaan arkailen - mutta kuitenkin toivon kaina uuden päivän kajoon. Se on kirkas aamuauringon nousussa - ja päivän laskiessa mailleen kullankätkkeinen. Mutta tuo ihmeellinen päivän kuulto muuttuu äkkiarvaamatta, heittäen varjonsa illan hämärään.

Silloin alkaa kuulua iltatuulen huokaus - valittavana. Miksi? Illan varjojen mailla heikko ihmissydän tuntee o-

man mitättömyytensä, huonoutensa ja orpoutensa. Se on kaipausta, johon sisältyy ikävää jota ei voi sanoa kuvata. Ikuisuuskaipaus. Kaipaus sen kotimaan rannoille, jossa ei ole illan hämärää, eikä yön pimeyttä. ... Kaipaus sinne, missä ei tunneta muukalaisuutta ja jonka rajan takana on Hän, "joka tuntee minut, ja jonka minä tunnen."

Kuitenkin, keskellä ahdistusten ja koetelemusten on turvallista ja lohduttavaa muistaa apostoli Paavalin sanat, hänen, joka myös oli kaikenlaisissa ahdistuksissa -uskonsa tähden. "Sentähden minä olen mielistynyt heikkouteen, pahoitpitelyihin, hätään, vainoihin ja ahdistuksiin, Kristuksen tähden, sillä kun olen heikko, silloin minä olen väkevä." (Kor. 12:10)

Jeesus ei ottanut Paavalilta "ahdistusta" pois, vaikka Paavali oli sitä kolme kertaa pyytänyt. Paavalin täytyi tyytyä Jeesuksen vastaukseen: "Minun armossani on sinulle kyllin, että minun voimani tulisi

heikkoudessa näkyviin."

Ja Jumalan voima oli tullut heikon Paavalin kautta näkyviin monenlaisten ihmeitten ja ilmestysten kautta. Paavalille ei annettu oikeutta ottaa kunniaa itselleen, ei kerskausta, eikä oman minänsä korottamista. Siksi hän nöyrästi tunnustikin: "Etten niin erinomaisten ilmestysten tähden ylpeili." (2 Kor. 12:7)

Mikä siis on ihminen Jumalan silmissä? Mielellään ottaisi kaiken kunnian joka kuuluu yksin Jumalalle. Ei siis kenelläkään ole varaa kerskata, jos Jumala armossaan käyttää ihmisestä välikappaleena voimalliseen kätensä kautta tapahtuneissa ihmetyksissä. Ei voinut Paavalikaan.

Jokin aika sitten löysin jostain lehdestä seuraavan "ajatelmajakeen" joka mielestäni sopii tähän yhteyteen:

Ei Herra ole ottanut meiltä pois ahdistusta/ Päinvastoin Hän on lisännyt hätää/ Mutta Hän on antanut hädälle tarkoituksen - ohjaamalla sen kohti ristiä/ jota Hän itse on kantanut/ ja johon katsomalla mikä tahansa ahdistus voidaan kantaa."

Ajatelma on erikoisen sisältörikas. Siitä ahdistettu ihminen löytää toivon, lohdutuksen, rohkaisun ja USKON.

Hyvä lukija. Meillä on varma toivo ja lupaus, koska ahdistuksemme ja hätämme on ohjattu kohti Vapahtajamme ristiä. Siihen katsomalla voimme kestää yli vaikeuksiemme. Emme kanna ahdistustamme painolastina yksin - sen kantaa Jeesus! On turvallista jättäytyä Jumalamme Armon varaan.

Siunaavin terveisin
Kerttu Kopsala

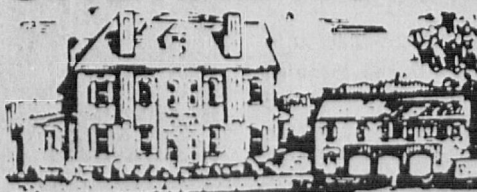
Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Festival planned in Gardner**

GARDNER, MASS - A Finnish Festival will celebrate the opening of the "Finnish Traditions" exhibit at the Gardner Heritage State Park Visitors' Center on September 30. Events will take place on the plaza in front of the Visitors' Center at 26 Lake Street in downtown Gardner from 1:30-3 p.m.

In keeping with the custom of having a "program" for any gathering of Finnish people, this program will be filled with traditional music and dance.

The children's folk dance group called *Kuutamo* will perform several numbers.

Juhani Puutio, an accomplished accordionist, will play a few pieces, and Matti Rauma will play the kantele, a stringed

instrument used from ancient times in Finland.

Selections of the *Kalevala*, the Finnish national epic, will be read by Miriam Lehto, well known in theater groups in the Montachusett area. The *Kalevala* is a collection of ancient stories which describe how the world was created and how early peoples dealt with life.

A medley of Finnish folk songs will be sung by Mimmi Hartiala-Sloan and Jim Sloan of Harvard.

Concluding the celebrations will be the *Revontulet*, the Finnish folk dancers, who have performed throughout this country and in Finland in the 20 years since they were organized.

Dressed in ethnic costumes representing a variety of locales

in Finland, they will be accompanied by accordionist John Chambers, who will play additional numbers that afternoon for the public.

Since food always plays an important role in festivals, the public is invited to share in the coffee table which is being prepared and donated by Finnish cooks in the area. Featured will be pastries and delicacies and coffee imported from Finland.

Steep yourself in Finnish traditions for the afternoon! Relax and enjoy yourself if you're familiar with it, and come and learn something new about the Finnish American people if you're interested!

Betsy Hannula
Gardner Heritage State Park

Opportunities to study abroad

WESTPORT, CT - ASSE International is a non-profit organization which offers academic year or summer programs to high school students who are 15 to 18 years of age and interested in visiting Scandinavia, Germany, France, Switzerland, Great Britain, Holland, Spain, Italy, Mexico, Australia, New Zealand or Canada (French or English speaking).

Students qualify based upon academic performance, character references and a genuine desire to experience life abroad with a carefully screened, volunteer host family.

ASSE International (formerly American Scandinavian Student Exchange) is a non-profit,

tax exempt, public benefit organization.

ASSE is officially designated as an exchange visitor program by the United States Information Agency (USIA), is affiliated with the Swedish and Finnish ministries of education and cooperates with the Canadian provincial ministries of education.

Students and families in the Athol, Mass., area who are interested in learning more about ASSE and international opportunities can contact Ben & Susie Feldman, 3346 Chestnut Hill Ave., Athol MA 01331, tel. (508) 249-3096.

In other areas, phone toll free 800-333-3802.

The Art of**WOOD**

The exhibition "The Language of Wood" will be at the University of Minnesota's Bell Museum of Natural History, 10 Church St. SE, Minneapolis, through Oct. 29.

Designed by Prof. Juhani Pallasmaa, the exhibition presents the use and impact of wood in Finnish design, sculpture and architecture. It was produced by the Museum of Finnish Architecture, Finnish Society of Crafts and Design, and Museum of Contemporary Art.

Wood has always been the characteristic material of Finnish architecture, design, and sculpture.

In the old days the whole environment of the Finnish peasant was made of wood: buildings and shelters, fences and roofs, bridges and conveyances, furniture and household objects, tools and ornaments, objects of art.

Even today, the most original and expressive architectural forms, objects of design, and works of sculpture in Finland are often conceived in this traditional material.

In this cold, and until recently, relatively poor country, features of continental styles have been rendered in wood no matter what the original material was. Gothic, Renaissance, Baroque, as well as Neoclassical motifs were distantly, but emphatically echoed in the wooden art of the Finnish peasant. In our time ideals of modernity have also been translated into wood and given a distinct regional character.

The wooden churches of the 17th and 18th centuries are often seen as products of indigenous folklore, but their peasant builders imitated shapes of Renaissance stone vaults in timber.

In these churches the whole

setting is carved of wood: pulpits, pews, candelabra, decorations, and sculpture.

In the 19th century the Finnish Empire style translated standard classical moldings, columns, pilasters, and decorative motifs into wood.

The wooden town, with its clearly regulated pattern of streets, squares, rows of trees for fire prevention, and finely proportioned neoclassical building forms the characteristic Finnish townscape.

The National Romantic style at the turn of the century aimed deliberately at an authentic national idiom based on Finnish peasant tradition, and wood played a key role.

Many of the leading artists, composers, and architects of the time built their residences and studios in the forest wilds, the ideal setting for the National Romantic spirit.

The aspiration for *Gesamtkunstwerk* resulted in an abundance of furniture, carvings, and decorations in wood. Continental ornamental motifs were replaced by mythical, fancied creatures of the Finnish forest.

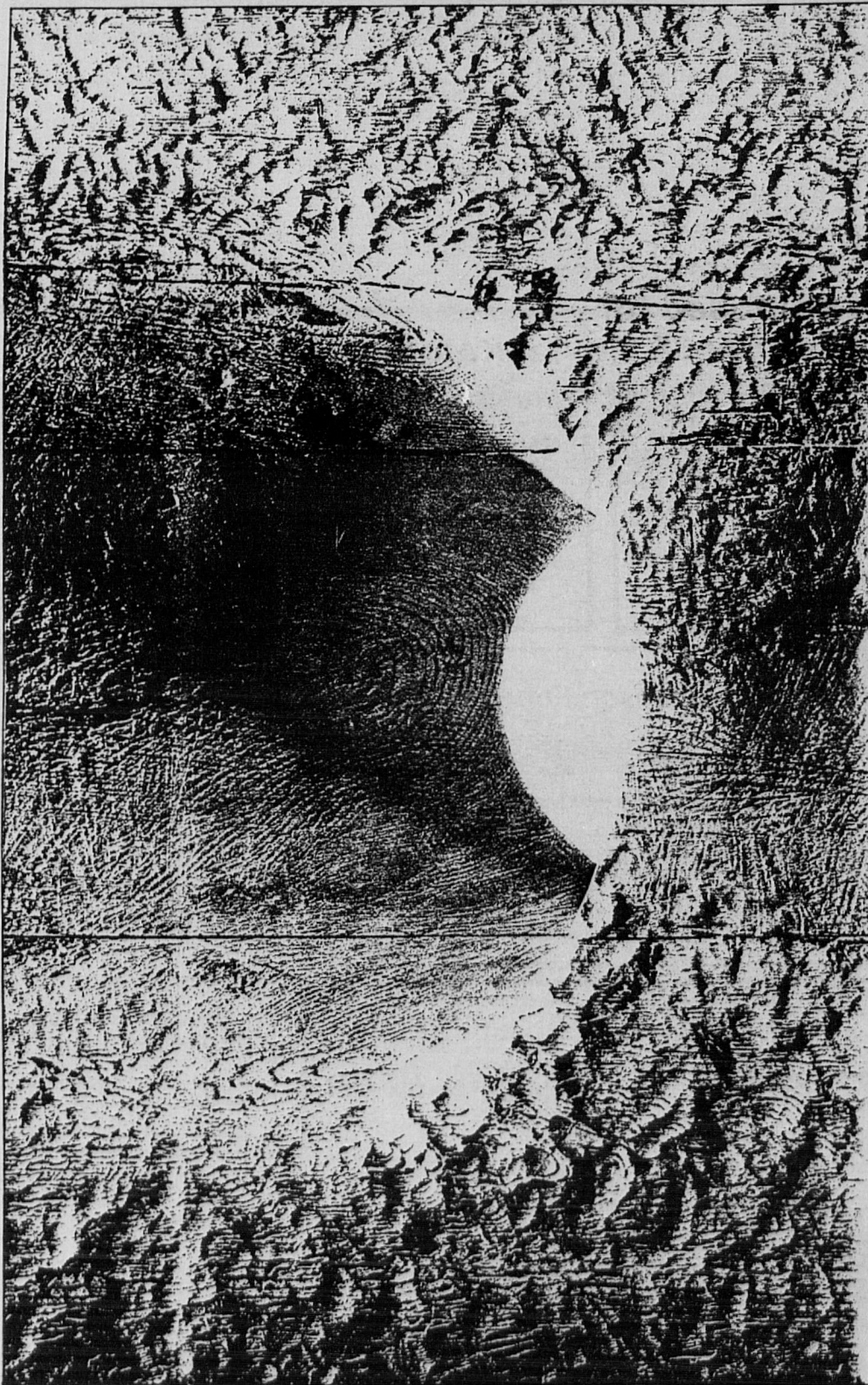
Quite characteristically for the time, Eliel Saarinen replaced the classical Atlas figure with the form of a frog as a facade motif.

The period of Nordic Classicism during the 1920s found its inspiration in the vernacular stone buildings of Northern Italy. This humble but refined urban tradition was adapted to the northern forest tradition condition and was frequently translated into wood.

The white plaster, abstract functionalism of the 1930s was also modified to softer regional tones in wood.

Alvar Aalto's tour-de-force on articulation of wood in the Finnish pavilions at the world fairs

Turn to **WOOD** page 10

Detail from *The Great Sun* by Kain Tapper, 1967. Red pine, 61.5 x 167.5 cm.

Remember the
United
Co-operative
Store
in
Milford (NH)?

The above photo of the former United Co-op Store in Milford, N. H., is part of the collection of United Co-operative Society photographs housed in the Finnish Cultural Center's Memorial Library room at Fitchburg State College. Aside from the fact that "Taken by G. R. Foster" is written on it, the Cultural Center's files have no additional information about the photo or the Milford Co-op in general.

Does anyone know when this photo might have been taken? When was there a Co-op store in Milford? Who was/were the manager(s)? Names of other employees?

If you know anything about the Milford Co-op, write it down and send it to RAIVAAJA, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-

Sister-state ties proposed for Vermont & Soviet Karelia

MONTPELIER, VT - An official relationship with the Soviet province of Karelia will provide ample opportunity for exchanges in sports and recreational activities, the president of Karelia said on Sept. 6 as he challenged reporters to an ice fishing contest.

"I can take you on in a competition," President Kuzma Filipovich Filatov told reporters during a news conference as he pretended to dunk a line in a

frozen pond.

Filatov said a sister-state relationship with Vermont could open the doors to exchanges in hockey, skiing, fishing and other sports, as well as in business, tourism, and culture.

Filatov and four others from the northwestern republic that borders Finland are returning a visit made by Gov. Madeleine M. Kunin last year.

Rutland (VT) Daily Herald

Recitals & concerts

Juhani Lagerspetz, pianist, will be accompanying Norwegian cellist Truls Mørk in a recital in the Weill Recital Hall at Carnegie Hall, New York, NY, this Saturday evening at 8:30 p.m. Ticket information: 212-222-2433.

Next month Lagerspetz and Mørk will be playing in Washington D.C. at the National Gallery of Art Music Department. The recital will begin at 7:00 p.m. on Sunday, Oct. 22. For more information, tel. 202-842-6076.

This recital will be broadcast live on WGMS AM-FM.

Trio Finlandia will be presented in their New York Debut by the New York Metropolitan Chapter of Finlandia Foundation in the Merkin Concert Hall of the Abraham Goodman House, 129 West 67th St., New York, NY, on Tuesday, Oct. 31, at 8:00 p.m.

The trio consists of Marita Viitasalo, pianist; Kaija Saarikettu, violinist; and Riitta Pesola, cellist.

Tickets can be ordered by

mail from Marja Roth, Finlandia Foundation Concerts, 100 West 89th St., Apt. 8D, New York, NY 10024.

Tickets will also be available at the concert hall's box office beginning Oct. 9, tel. 212-362-8719.

Opera

Soprano Karita Mattila will be singing in the San Francisco Opera's production of Mozart's "Idomeneo" on Oct. 7, 11, 17, 22 & 27 (8 p.m.); Oct. 14 (2:00 p.m.) and Oct. 25 (7:30 p.m.) at the War Memorial Opera House in San Francisco. Box office: 415-861-4008.

Baritone Jorma Hynninen and bass Jaakko Ryhänen will be performing in the Lyric Opera of Chicago's production of Verdi's "Don Carlo" at the Civic Opera House in Chicago on Nov. 10, 14, 17, 20, 25, 29 & Dec. 2 (7:30 p.m.). Info: 312-332-2244.

Finnish Cultural News
Consulate General of Finland
New York, NY

Finland's national animal

HELSINKI - On August 30 the General Directorate of the Posts and Telecommunications issued a FIM 50 definitive stamp intended for international postal traffic.

The stamp represents the brown bear (*Ursus arctos*), which in 1985 was elected by a vote as the national animal of Finland.

The brown bear is the biggest of all the wild land mammals of Europe. The male sometimes weighs more than 200 kilos.

Although the bear is massive and strong, it is wary and watchful. At the sight of a human being, it generally takes flight immediately.

The bear is omnivorous. It feeds on berries, ants and leaves of trees. Sometimes, after a hard winter, it kills a reindeer or an elk for its food.

The bear lives in a dense swampy tract or marsh where cloudberries and cranberries, berries it is very much fond of, are growing.

In the north, the bear has adapted itself to the snowy and hard winter, during which it is sleeping in its lair, where the female produces one or two cubs.

In Finland the attitude towards the bear has not always been as positive as today.

In the 17th century the authorities started to pay a bounty for every bear killed, the result of which was that by the 1960s only 100 specimens existed in Finland.

Thereafter, the hunting of bears was restricted and the population consequently bred rapidly again.

Today, the hunting of bears is

forbidden in summer and during the time they sleep in their lairs. The hunting period is in spring and autumn, and about 50 bears are shot every year.

The bears coming from the Soviet Union are also increasing the population.

According to the latest esti-

mation, there are about 400-600 bears in Finland today.

Postimerkkikeskus

Editorial comment: It seems that Soviet restrictions on emigration do not apply to bears.

Do any Finnish bears travel to the Soviet Union or is it just one way traffic?!

above, the stamp shows a brown bear tramping in a pine forest. Crowberries, a treat bears like to eat, can be seen in the foreground. The boulder in front symbolizes the bear's stubbornness.

Michigan's Finnish Center represented at FinnFest USA '89

A considerable contingent of Finnish Center Association (FCA) members made it to the far away northwest corner of the United States to celebrate FinnFest USA '89 from July 12-16 at the splendid campus of the University of Washington in Seattle.

Shirley Kemppainen, official representative to the FinnFest from the FCA, kept count of our members attending and settled at the number of 78. There may have been more. At any rate it was an excellent representation.

The Hoijakat Folk Dancers performed at many different pro-

grams and the Finnish-American Singers, augmented by some Finlandia Male Chorus members, performed likewise at numerous functions.

This included the closing program, when they sat on the stage with chorus members from the Seattle area to render the final music of the big celebration.

The program for the four days ran the full gamut of activities at all FinnFests but the regional history of Finnish-Americans came through to give us an idea how the Finns who pushed all the way to the distant northwest

found jobs and settled that far frontier.

The salmon industry, lumbering and farming served as livelihood for most.

On interesting program revealed a common link with Finns of Michigan through the person of Emil Hurja, who was prominent in Washington state as he was in the Upper Peninsula. His work in the Roosevelt administration was cited.

The performers from Naselle, Washington, from near the Co-

lumbia River, put on a stage performance that was outstanding, particularly involving the small children who had learned a number of Finnish songs. Their spontaneous mannerisms and delightful stage presence brought forth chuckles and laughter from the audience.

The big outside opening performance, the large banquet, barbecue, variety programs, tori, art exhibits, closing ceremony and numerous panel discussions and speakers kept vi-

sitors on the move across the vast campus, but most activities were centered in the area near the statue of George Washington. It became a common statement to plan meeting each other at the statue as the locals would say, "By Georgel!"

Next year, FinnFest USA '90 will be held at Suomi College. That should be an easy trip for FCA members to manage.

Eva Koskimaki
FCA Historian
FCA Newsletter

Kalenteri

CONNECTICUT

- Oct. 2 - Aura Seura meeting, 7:30 p.m., Aura Hall, Voluntown.
- Oct. 5 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 p.m., Finnish Hall, Canterbury
- Oct. 7 - Finnish American Heritage Society's Second Annual Banquet, Tamarack Lodge, Voluntown. Cocktails at 6 p.m., dinner 7 p.m., followed by program, raffle and dancing to Stromholm and Autio. Guest speaker: Finnish Vice Consul Helinä Kotkanen from New York. Ticket (\$20 per person) reservations: Tamarack Lodge (203) 376-0224 or Eila Mäkipuro (203) 423-3854.

MASSACHUSETTS

- Sept. 30 - "Finnish Festival," 1:30-3 p.m., Gardner Heritage State Park Visitors' Center, 26 Lake St., Gardner. *Revontulet* and *Kuutamio* folk dancers, music by accordionists Juhani Puutio and John Chambers, kantele playing by Matti Rauma, songs by Mimmi & Jim Sloan, selections of the *Kalevala* by Miriam Lehto. Also traditional Finnish foods! Free admission. Call (Voice or TDD): 508-630-1497, taped message (508) 632-2099.
- Sauna & refreshments, 3-9:30 p.m., Uljas Koitto Camp, Suomi Rd., Pembroke.
- Dance, 8 pm - midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
- Oct. 2 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.
- Oct. 3 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.
- Oct. 7 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.
- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
- Oct. 9 - Finnish Memorial Library open, 7:30 pm-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg State College, Fitchburg.
- Oct. 10 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.
- Oct. 14 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Suomi Rd., Pembroke.
- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Veikko Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

MICHIGAN

- Oct. 4 - Finnweavers meeting, 10:30 am, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.
- Oct. 14 - Rummage, Pasty & Bake Sale, 9 am-3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
- Oct. 15 - Finnish Center Association Scholarship awards, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

MINNESOTA

- Through Oct. 29 - "The Language of Wood" exhibition, Bell Museum of Natural History, University of Minnesota, 10 Church St SE, Minneapolis. Tel: 612-624-3898. Designed by Prof. Juhani Pallasmaa, the exhibition presents the use and impact of wood in Finnish design, sculpture and architecture.
- Oct. 3 - Finnish language classes start at Anawatin Community School, 256 Upton Ave S, Minneapolis. Taught by Tuulikki Sinks. Further info: 627-3169.
- Oct. 20 - Finnish American Cultural Activities Inc monthly meeting, 7:30 pm, International Institute, St. Paul. Program: "A Dialogue, Various Ways to Locate Your Finnish Roots," a panel discussion moderated by Timo Riippa of the Immigration History Research Center.

NEW YORK

- Sept. 8-Oct. 18 - "Finnish Visions", exhibition of oils and drawings by Kirsti Muinonen, American-Scandinavian Foundation Gallery, 127 East 73rd St, New York. Hours M-F 10-5; Sat 12-5.

All programs subject to change

Wood

of Paris (1937) and New York (1939) and his famous Villa Mairea (1938), as well as his bentwood furniture, established his reputation as a Master of Wood.

During and immediately after World War II there were shortages of such essentials as leather, cloth, and gasoline.

Searching for substitutes often resulted in witty inventions which frequently used the only material available - wood.

Shoe soles were made of wood; cloth was woven from birch bark or paper; and cars were run by burning charcoal instead of gasoline.

At a time of crisis the Finns naturally returned back to the wood culture of the indigenous forest Finn.

After the years of postwar reconstruction, the International Style was transformed into a distinct Finnish idiom by the use of earthbound materials - brick and wood.

Massive reconstruction was almost solely based on wood construction, and it was natural that the first experiments in prefabrication were also based on timber elements.

The predominant contructivist trend of the late 1960s once more translated the international aesthetics of steel and concrete structures into the domestic material.

Wood is the only material, incidentally, that allows a straightforward external expression of structure in the cold Finnish climate.

Finnish design has attracted international attention since World War II and wood has been a primary material.

Already during the Functionalist phase in the 1930s Alvar Aalto had transformed modernist principles of tubular steel furniture into wood in order "to avoid the coldness of touch, glare and acoustic hardness of metal."

In architectural applications and furniture, wood has preserved its organic quality. The soft curves of Aalto's furniture are as convincing and pleasing as naturally grown shapes in nature.

Many of Aalto's designs have been produced unaltered for more than half a century, one of the few longlasting successes of contemporary design.

While his wood furniture expresses the particular aesthetic sensibility of their individual creator, they have also almost become objects of anonymous industrial folklore.

Other classics of Finnish furniture design include the wooden furniture of Werner West and Ilmari Tapiovaara.

After years of predominant interest in plastics and metals, a number of young furniture designers are currently researching the technical and aesthetic possibilities of wood.

A new aesthetic expression and technical approach in wood has been developing in the work of Yrjö Kukkapuro, Simo Heikkilä, Yrjö Wiherheimo, Pentti Hakala and Rudi Mertz for instance.

A number of designers, specializing primarily in other areas and other materials, have also created classical objects in wood.

Tapio Wirkkala, who established his universal fame as a glass designer, based the visual effect of his wood objects and sculpture on the surprising linear rhythms created by carving a laminated plywood block.

Bertel Gardberg, a silversmith of training, often uses the combination of wood and metal or stone in his objects of striking elegance.

In recent years crafts have again become popular among Finnish designers, and wood is being used for every conceivable craft object, from ornaments and containers to household utensils and dog sledges.

Markku Kosonen uses native trees, such as apple, common alder, curly birch, aspen, chokecherry, and maple, which are not used in industry, in his lathe turned or carved objects.

There is also a revival of traditional peasant crafts, from the art of wood decorations to basket binding and boat building, skills that until recently had almost entirely disappeared, replaced by mass production and an urbanized style of life.

The tradition of building church boat, once the pride of each village, has been re-established and there are now national championship contests for 14-oar church boats built after peasant models.

Wood sculpture has a long tradition in Finland, extending from the carved images of medieval churches and the pauper figures of the 18th and 19th centuries, right up to the present day. Ecclesiastical wood sculpture and folk art express the primitive but powerful beauty of a remote people.

Half a century ago Ben Renzell depicted scenes of traditional farm life in his naive wood sculptures.

Today Kain Tapper interprets subtle sensations and recollections of Finnish nature in his work, which is simultaneously archaic and refined, while Mauno Hartman's large scale timber constructions reflect the myths and mysteries of timeless farm structures.

The new Finnish wood sculpture is exemplified by the metaphorical constructions of Radoslaw Gryta, the surreal objects of Zoltan Popovits and the root-and-fiber constructions of Martti Aihla, reminiscent of peasant hunting devices.

Kari Cavén recycles old wood and wood objects in sculptures that are based on a tension between a minimalist formal concept and the wealth of associations suggested by pieces aged by human use.

The abundant availability, relative low cost, ease of processing, and thermal qualities of wood are obvious reasons for its popularity in Finnish culture.

But wood also has unique symbolic, emotional, and tactile qualities, which seem to reawaken the peasant and forest dweller concealed in the Finnish soul.

In our time especially, wood is favored for its aesthetic qualities and its organic associations and symbolism.

Trees and forests have a multitude of meanings in Finnish mythology, folklore, and fairy tales. The life-protecting symbolism of wood is strong, and even today Finns look to the forest for relaxation from the tensions of urban life.

Something of this subconscious symbolism of protection and warmth is reflected in wooden buildings. The chimneyless smoke hut with its sparse, plain objects reflects an archetypal feeling of home, a protection from the world and its turmoil, a retreat back to the dark, warm prenatal womb.

Despite the abundance of objects and materials, the aesthetic quality of our industrialized environment is becoming impoverished.

The textural variety, emotional warmth, and enriched aging of natural materials have been replaced by homogenous and timeless man-made materials.

In addition to wood's varied, natural structure, it offers more in patterns, textures, and finishes than any other material.

Perhaps one thing we lack most in our synthetic environment is an appreciation of the dimension of time.

Time is strongly suggested by wood, both because it reflects its own process of growth and aging and tells the story of human skill and use.

Juhani Pallasmaa
Architect

This essay was published in the catalog for "The Language of Wood" exhibition when it appeared in The American Craft Museum earlier this year.

Suomea ja Turkua viedään Amerikan olohuoneisiin

Hollywood-elokuva Paavo Nurmesta

Paavo Nurmi saa noin vuonna 1994 toistamiseen tilaisuuden juosta Suomi maailmankartalle.

Olympiafilmeilläään maailmankuuluisuuden saavuttanut elokuvantekijä Bud Greenspan on lupautunut tekemään Paavo Nurmesta kertovan filmin - ei minään dokumenttina vaan oikeana kunnan Hollywood-elokuvana. Filmi tehdään lähinnä televisiolevitykseen. Jos aikataulu etenee ennakkokaavailujen mukaan, elokuvaa ryhdytään tekemään vuonna 1993 - heti kun Greenspan saa Barcelonan olympiafilmin kuntoon - ja se valmistuu vuonna 1994.

Mieluista uutista meni Turkuun kertomaan lähetystö -han Amerikasta saakka: hankkeen valmistelutyössä huhki-neet lehdistöneuvos Pekka Karhuvaara ja Paavo Nurmi -asiantuntija, konsuli John O. Virtanen. Elokuvan kokonaisbudjetti arvioidaan 2-4 miljoonan dollarin tuntumaan. Kii-reisin tehtävä on nyt käsikirjoituksen laatiminen ja siihen tarvitaan rahaa noin \$50,000.

Lehdistöneuvos Pekka Karhuvaaran mukaan pelkkä Greenspanin nimi riitti takamaan sen, että yhtiö on lupautunut sijoittamaan elokuvaa miljoona dollaria, millä hinnalla se saa myös oikeuden kolmeen esityskertaan.

Filmitähti Paavoksi

- Greenspanin maine antaa takuut myös sille, että ainakin 50 - 60 televisioyhtiötä eri puolilla maailmaa ottaa elokuvan ohjelmistoonsa. TV-oi-keuksien myyminen onkin yksi osa filmin rahoittamisesta.

-Ehdoksi Greenspan on asettanut sen, että pääosaa pitää saada esittämään joku amerikkalainen huipputähti, Karhuvaara sanoo ja kieltäytyy spekuloimasta mahdollisesti kysymykseen tulevilla näyttelijänimillä. Pyynnöstä hän vakuuttaa kuitenkin, että Sylvester Stallone ei tule kysymykseen.

- Greenspan tulee ensi marraskuussa Suomeen ja Turkuun keskustelemaan Nurmen tuntijoiden kanssa ja neuvottelemaan kuvauspaikoista, joita onneksi on vielä tallella, Karhuvaara kertoo.

Turkulaisille jää jännättäväksi nyt vain se, pysyykö Nurmen hoitamaton ja laho kotitalo pystyssä siihen asti.

Turun Paavo Nurmi-keskuksen markkinoinnista vastaa van Daxa Oy:n toimitusjohtaja Kari Lehtosen mukaan keskuksen käynnistämä hanke on ollut vireillä jo kolme vuotta.

Elokuvan yhteydessä avautuu mahdollisuus markkinoida maailmalle Suomea yleis-

sesti ja Turkua ja Paavo Nurmi-keskusta erityisesti. Suomikuvan kiilloittamiseen filmi tarjoaa parhaat mahdolliset välineet.

Karhuvaara kertoo käyneensä vuosien mittaan useamman filmituottajien puheilla, joista kukaan ei syttynyt idealle. Joukkoon mahtui niitakin, jotka eivät olleet ikinä kuulleet kaa mistään Nurmesta. Edes Jesse Owensin elämäkerta ei kiinnosta jenkkituottajia.

Konsuli John O. Virtanen todistaa kuitenkin, että USA:ssa Paavo Nurmi tunnetaan nimenomaan Suomen ja kaiken suomalaisuuden edustajana. "Flying Finn" on tuttu termi, joka yhä vieläkin tuo amerikkalaisen mieleen talvisodan, Sibeliuksen ja maksetut velat.

- Ja varsinkin amerikansuomalaisten keskuudessa Paavo Nurmi elää voimakkaana hahmona. Kustansivathan juuri amerikansuomalaiset aikoinaan Nurmen Amerikkaan juoksemaan Suomea maailmankartalle.

Virtasella on hallussaan ainakin tuhat Paavo Nurmesta esittävää valokuvaa käsittävä arkisto ja mahtava pino lehtileikkeitä. Näitä, kuten muitakin autenttisia kohteita tullaan käyttämään hyväksi filmin teossa, joskaan itse elokuvaa ei ole tarkoitus ympäätä dokumenttipätkiä.

Aito ympäristö, kuten Nurmen kotitalo, Ratapihankatu ja Urheilupuisto, antaa elokuvan tekijöille viitteitä, min-

Lehdistösihteeri Pekka Karhuvaara, konsuli John O. Virtanen ja Paavo Nurmi-keskuksen projektipäällikkö Tero Viljanen.

käläisessä maailmassa maailmankuulu juoksija kasvoi ja varttui.

Bud Greenspan joka teki ensimmäisen olympiafilminsä jo vuonna 1948, on alansa asiantuntija ja tietää senkin, että Nurmi oli Berliinin kisoissa mukana juoksijoiden valmentajana.

Tästä syystä Greenspan on alustavasti kaavailut muidenkin legendaaristen suomalaishuoksijoiden ottamista mukaan filmiin; ohjaaja kuuluu olevan henkilökohtaisesti kiinnostunut elokuvassaan pohittamaan myös sitä, miten tam-

möinen pieni maa on onnistunut kasvattamaan tällaisen määrän loistavia juoksijoita.

Vielä on avoinna, kuinka pitkälle Paavo Nurmen elämänuraa on tarkoitus kuvata.

Rahoitusta Suomestakin?

Elokuvaan haetaan luonnollisesti rahoittajaa myös Suomesta, koska osa siitä kuvataan täällä.

- Esimerkiksi Suomessa kuvattavat kohtaukset tulevat huomattavasti halvemmiksi silloin, kun tarvitaan paljon

avustajia tai tuon aikakauden esineistöä, höyrylaivaa tai vastaavaa. Sellaisten saaminen kohtuuhinnalla mukaan pudottaa kustannuksia heti parilla miljoonalla, Karhuvaara arvioi.

- Elokuvaan on mahdollista myös sijoittaa tai sitten yksinkertaisesti sponsoroida sitä.

Ohjaaja Bud Greenspan viimeistelee parhaillaan Soulin olympiafilmiä ja sen jälkeen hän on valmis käynnistämään sekuntikellonsa ja strattamaan Paavo Nurmen jalanjäljille.

Jamie Nieminen
(Turun Sanomat)

BAKTEEREILLA ... jatkoa etusivulta

jelle jääneetkin olivat niin heikossa kunnossa, että räkkä pääsi vaikuttamaan niihin helposti.

- Viime kesä oli yhtä lämmin, mutta mitään ongelmia ei ollut, sillä nyt porot olivat hyvässä kunnossa.

- Joita bakteerilla olisi mitään vaikutusta porojen vasa-kuelaisuuteen, sitä pitäisi levittää paljon laajalle alueelle. Vastustan jyrkästi tällaista ajatusta. Se on täysin päätön, Timo Helle moukari.

"Ekosysteemi simahtaisi täysin"

Yhtä jyrkkiä tuomioita tämän kaupalliselta nimeltään Vectopack-pöpon ympärillä Lapin luontoon saa Helsingin yliopiston eläintieteen laitokselta. Tutkija Anders Albrecht arvelee, että bakteerilla käsiteltyjen vesien ekosysteemi simahtaisi täysin.

- Mäkärän toukat ovat erittäin tärkeä ravinnonlähde monille vesien populaatioille.

Aldbrechtin mukaan baktee-

ria ei missään nimessä pitäisi lähteä panemaan vesiin. Suoraan tai ravintoketjun kautta vaarassa olisivat mm. koski- ja päiväkokorennot sekä lohikalat ja linnut, jotka syövät toukkia ja hyönteisiä. Vaikutukset olisivat suorassa suhteessa bakteerin "saastuttaman" alueen suuruuteen.

- Mäkäret elävät virtaavassa vedessä, joten vaikutukset voivat ulottua minne asti tahansa. Tuloksena voi olla jopa valtava katastrofi.

Kaloihin erikoistunut tutkija Lauri Koli kysyy puolestaan, kuka jaksaisi käydä levittämässä bakteereja kaikkiin sulamislammikoihin, joissa sääsket lisääntyvät. Lisäksi sääsket lentävät pitkiä matkoja.

- Koko hanke tuntuu varsin oudolta.

Bakteeri jää pysyväksi?

Yliopiston mikrobiologian laitoksen professori Seppo Niemelä yhtyy hankkeen vastustajiin.

- En pitäisi järkevänä levittää bakteeria vesiin. Kyllä sen käyttö jossain navetoissa, käymälöissä ja viljelysmailla käy, mutta ei Suomen luonnonvesissä.

-Bacillus thuringiensis-bakteerin käytön ideana on, että se lisääntyy toukissa tappaen ne. Bakteeri jää suhteellisen pysyvästi vesistöihin.

-Bakteeri on itiöllinen, joten se kestää melkein minkälaisia säännömuutoksia tahansa.

Bacillus thuringiensis-bakteerin suomalainen erikoisasiantuntija apulaisprofessori Gunnel Carlberg sanoo, ettei bakteeri ole sinänsä suoraan vaarallinen muulle luonnolle ja pöpo on todella hyvin erikoistunut tappamaan sääskiä ja mäkäreitä.

-Bakteeri ei siirry muihin eläimiin, mutta se katkaisee tietysti ravintoketjun. Ruoka loppuu, ruoka loppuu.

Parikymmentä vuotta bakteeria tutkinut Carlberg sanoo sen käytön olevan kehitysmaissa ymmärrettävää esi-

merkiksi malarian torjunnassa, jossa se on joka tapauksessa DDT:n kaltaisia kemikaaleja parempi vaihtoehto. Bakteerin syytämistä Lapin luontoon hän ei kuitenkaan ymmärrä.

-Epäilen myös sen tehoa. Ai, että Kemira, tämä on sensaatio. Varmaan hyvä business sille.

Kemira kiinnostunut

Kemiran neuvontapäällikkö Hannu Pirttilä myöntää yhtiön ottaneen yhteyttä viranomaisiin kokeiden aloittamiseksi.

- Pitää paikkansa, että Kemira on kiinnostunut aineista, joista olisi hyötyä Lapin hyttys- ja mäkäräongelman ratkaisemiseksi. Kokeita voidaan kyllä tehdä, mutta lopullisen luvan myöntämisprosessi on hyvin monimutkainen ja se kestää vuosia.

Ismo Tuormaa
(Demari)

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, voida seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, saada henkilökohtaisesti kokea vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa ottamalla yhteyden sairaalan vapaaehtoispalveluun soittamalla numeroon 343-5458.

Suomen kieltä opetetaan maanantaisin syysk. 18 - marrask. 20 päivinä klo 7 - 9 illalla Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Opetusta kolmella tasolla.

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, syysk. 30. p:nä klo 8-12 yöllä. Hi-Lites takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

KOKO...

jatkoka sivulta 6

hänelle ehdotettiin tehdasemännyttä Vuosaaren uuteen paahittimoon, jonka jälkeen oli vuorossa Paula-palvelu, sitten tiedotus, ja nykyisin Eila on konttoripalvelun esimies, joka hoitaa yhtiön postiliikenteen, konttoritarvikkeiden ostot, kirjeluoret, ties mitä kaikkea.

Miljoonia kahvinjuojia vaivaava kysymys on kyllä pakko esittää: miksi juuri Sääksmäen puku? Eila tietää tietyt tarinat: "Edward Paulig, Gustavin poika, oli Sääksmäellä kesää viettäessään ihahtanut tyttöön ja kauniiseen kansallispukuun. Hänen mielestään puku sopisi hyvin Pauligin reklaamiin tytön päälle."

Eilalla on itsellään oma vaikkokysymyksensä, johon harva osaa vastata: "Tiedätkö, miksi vanhan ajan kahvipannun nokassa on läppä?"

Siihen on pakko keksiä jotakin tieteellistä: avonaisesta nokasta tunkeutuu kahvin makuun haitallisesti vaikuttavia ilmavirtoja. Mutta selitys on paljon maanläheisempi. Läppä esti ennen muinoin torakoita kipuamasta lieden yllä roikkuvaan pannuun.

Eeva-Kaarina Aronen (HS)

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS WILSON DOWNS

Fitchburg ja ympäristö

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, syysk. 19. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopasen tervetuliaistoivotusten jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme" laulut Neima Johnsonin säestäessä pianolla.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Ethel Anttonen kertoi Mirja Jokisen voivan paremmin, mutta olleen yhä edelleen toipilaana kotonaan.

Aili Johnson kertoi puhuneensa Esther Kleimolan kanssa ja sanoi tämän lähetäneen terveisensä.

Henni Lappalaisen raportin mukaan Vieno Rantala on toipilaana kotonaan.

"Happy Birthday" laulettiin

Sirkka Tastulalle tämän syntymäpäivän (syysk. 22) kunniaksi.

Kolme uutta jäsentä saivat lämpimän vastaanoton: Tyyne Sälö, Elli Nikula ja Kaarina Mäki. Todella mukavaa nähdä kerhon kasvavan!

Monet kiitokset seuraaville henkilöille heidän kerholle antamistaan lahjoista: Martha Kivimäki - \$10.00 ja Alma Du-ley - \$10.00, kumpikin syntymäpäivänsä kunniaksi. Taino Puhakka lahjoitti \$20.00 toukokuussa 29-vuotiaana kuolleen tyttärensä poikansa, West Pointin graduatin Taino Schwelnsin muistolle.

Kiitokset myös seuraaville kahvipöydän täytteistä: Mildred Heino, Ethel Anttonen, Aune Kärkkäinen, Irja Alitalo, Henni Lappalainen, Tyyne Sälö, Mamie Lauricella ja Anton Nopanen.

Sitten alkoi ohjelma Wäinö Berkion kauniilla hanurisoitolla. Miriam Oravan runonlausunta oli seuraavaksi vuorossa.

Miss Vilakari Mrs., Johnsonin säestämänä, lauloi useita kauniita lauluja.

Mildred Heino luki alkupe- räisen runon kesän äänistä. Miten hienoa, että klubin jäsenien joukossa on näin monia lahjakkaita kykyjä!

Mr. Nopanen päätti ohjelman yksinlaulullaan.

Lopuksi nautittiin kahvista monine herkkuihin. Kahvikomitean jäsenet olivat Irja Alitalo, Henni Lappalainen, Aune Kärkkäinen ja Mamie Lauricella.

Fabian Raatikainen puhui suomalaisesta kulttuurista ja lauloi "Kaunis kesäilta" -laulun, mikä on monen suomalaisen mielilaulu.

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus New Life asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehu- tarjoiu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuis- ten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Kahvitarjoilun kustantavat Mrs. Lempi Tiilikkala, Mrs. Elvie Mattson ja Mrs. Martta Langen.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, lokak. 1, klo 9:00 aam. Rukous. Klo 9:15 Sunnuntaikoulu ja Raamattu luokka. Klo 9:30 Korkeakoululaisten Raamattu luokka. Klo 10:30 Englannin kielinen jumalanpalvelus.

Tiistaina, lokak. 10, klo 7:00 ill. suomenkielinen naiskuoro kokoontuu.

Uutispaloja

Fitchburgin kaupungin valtuusto päätti viimeviikkoisessa istunnossaan siirtää lähes \$400,000:n määrärahat vuoden 1990 koulubudjetista kat- taakseen edellisvuoden alijää- män. Alijäämän sanotaan syn- tyneen huonon tilinpidon seu- rauksena.

Joittenkin valtuustoston jä- senten mielestä ei ole järke- vää käyttää tämän vuoden määrärahoja aikaisempien vuosien laskujen maksami- seen.

Koulujen ylitarkastaja Philip M. Fallon sanoi koululaitok- sen pystyvän toimimaan ny- kyisen budjettinsa varassa lu-

kuunottamatta mahdollisia so- pimusten vaatimia palkanko- rotuksia.

Fallon sanoi kolulaitoksen anoneen erityisavustuksia val- tiolta välttyäkseen pakkolo- mautuksilta.

Fitchburg State Collegen presidentti Vincent J. Mara kehotti oppilaita äskettäises- sä puheessaan välttämään le- vottomuuksia ja metelöintiä collegen alueella juuri alka- neen kouluvuoden aikana.

räyhäminen collegen alueel- la ja sen lähinaapuristossa on johtanut kireisiin väleihin col- legen ja paikallisten asukkai- den kesken.

Mara kehotti opiskelijoita luopumaan "villeistä olutjuhi- ta", mitkä ovat suurin syy huo- noihin väleihin. Hän muistutti opiskelijoita siitä, että pian he itse saattavat olla aidan toisel- la puolella, haluten nauttia rauhallisesta perhe-elämäs- tä.

Opiskelijoiden rettelöinti ja

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
syysk. 30 p., 1989
klo 8 - 12 yöllä

Hi-Lites soittaa

Kaikki tervetulleita!

Finnish American Club of Saima

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO.

MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Suomalaisten perinteiden näyttely

GARDNER, MA Gardner Heritage State Park Visitor's Center avaa suomalaisista perinteistä kertovan näyttelyn lauantaina, syysk. 30. p:nä klo 9 aamulla.

Esillä tulee olemaan sauna, seinä riipuksia, katettuja pöytiä, koriste-esineitä, käsitöitä ja kansallispukuja. Lisäksi huonekaluja.

Näyttely on avoinna jouluk. 31. päivään asti.

Museon osoite on 26 Lake St., Gardner, MA. Aukioloajat ovat tiistaista lauantaihin klo 9 aam. - 4:30 iltap. ja sunnuntaisin 12-4:30 iltap. Museoon on vapaa pääsy. Lisätietoja saa numerosta (508) 630-1497.

Festivaali

Avajaispäiväksi on suunniteltu suomalainen festivaali, mikä alkaa klo 1:30 iltapäivällä.

MILLIE...
jatkoa sivulta 4

jon vapaa-aikaa. Yhä edelleen Wiskari laulaa ja soittaa urkuja kotipaikkakuntansa kirkossa.

"Äitini halusi minusta englannin opettajaa, joten aloitin opiskelun Hunter Collegessa. En kylläkään valmistunut englannin opettajaksi, taideopinnoista tuli pääsaineeni," hän kertoo nauraen.

Suomalaisuus on hyvin ilmeistä Chicagossa syntyneen, mutta New Yorkin Harlemissa kasvaneen Wiskarin maalauksille. Koivuinen järvi- maisema, kesäinen ranta- sauna ja suomalainen maalausmaisema toistuvat hänen vesivärimaalauksissaan.

Toinen tärkeä elementti on vesi, etenkin merenranta. Sen tyyntävyys voima inspiroi ja antaa energiaa.

Wiskarilla ja hänen aviomiehellään Wernerillä on tapana pakata piknikki ja ajaa kotivaltionsa rannikolle, missä sitten saa maalata sydämensä halusta.

Aviomiehensä kertoman mukaan "joskus hän on vaarassa juuttua sinne ikuisuuksiksi".

Kasvattaessaan neljää, nyt jo aikuista lastaan, Wiskari omistautui enimmäkseen tilaustöille. Noina vuosina hän maalasi lukuisia muotokuvia.

Nyt hänellä on aikaa paneutua täysiaikaisesti taiteeseen. "Menen aamulla studiooni, enkä poistu sieltä ennen iltaa," hän kommentoi.

Wiskari sanoo, että hänen lapsensa olisivat varmasti kuolleet nälkään, jos hän olisi paneutunut maalaamiseen samoin kuin tänään. "Työtä on vaikea jättää," hän kertoo. "Muistan, miten lapseni tulivat studioni ovelle kysymään, milloin syömmme. Sanoin, tunnin päästä. Tunnin päästä he olivat uudestaan ovelle, kysyen, joko tunti on kulunut. Nyt

Ohjelmassa esiintyvät tanssiryhmät Revontulet ja Kuutamot, hanurimusiikkia soittavat Juhani Puutio ja John Chambers, kanteletta soittaa gardnerilainen Matti Rauma.

Mimmu ja Jim Sloan laulavat suomalaisia sävelmiä, Miriam Lehto lukee otteita Kalevalasta.

Vieraille tullaan myös tarjoamaan perinteisiä suomalaisherkkuja!

Käsitöitä

Lauantaina, lokak. 21. p:nä klo 10 aam. - 5 iltap. esitellään suomalaisia käsitöitä.

Helmi Salo kutoo mattoja, Edwin Ruuska antaa näytteitä veistotaidoistaan.

Karjalan piirakoita leipomaan

Lauantaina, lokak. 28. p:nä klo 9 aam. - 11 iltap. opetellaan leipomaan karjalan piirakoita.

mieheni tulee ovelle kysymään, milloin syömmme."

Wiskari sanoo tuntevansa vesi- ja metsämaisemat omakseen, koska on aina asunut niitä lähellä. Ne ovat aina olleet osa hänen eläänsä, ja ehkä juuri siksi inspiroivat.

"Werner uskoo minun olleen koiran edellisessä elämässäni, koska pidän puista niin paljon," Wiskari nauraa heläyttäen.

Meren Wiskari sanoo tyyntäytävän. "Olen aina rakastanut merta. En osaa kuvitellaakaan asuvani kaukana merestä. Jos olisin mies, olisin varmasti merimies, sillä mieluisin paikkani on istua veneen kokassa keskellä merta," hän toteaa.

Taiteellisuus näkyy Wiskarin ruoanlaitossakin, ainakin värien suhteen. "En osaa kuvitellaakaan tarjoavani väritöntä ruokaa," hän kommentoi.

"Äskettäin annoin vävylleni hyvän niksin tarkistaa, syökö hän terveellistä ruokaa," Wiskari selittää. "Äiti luonto nimittäin järjesti asiat siten, ettei proteiinin saamme ruskeasta ruoasta, tärkkelyksen valkoisesta ja vitamiinit vihreästä, keltaisesta ja punaisesta. Eli lautasellasi oleva ruoka on värikästä, et syö oikein."

Joistain maalauksista Wiskarin on erittäin vaikea luopua. Tilaustyöt on helpompi antaa pois, varsinkin muotokuvat, niihin ei tule kiinnyttyä samalla tavalla kuin muihin töihin.

Viime keväänä Finnair tilasi Wiskarilta suomalaisia koivu- ja kuvaavan öljyväriä. Pari viikkoa sitten Stoney Creek, Connecticutissa olleen näyttelyn työt kävivät hyvin kaupaksi.

Viikon, parin levähdystauon jälkeen Wiskarin on jo pakko palata maalaustelineensä ääreen ja alkaa kehittää uusia maisemia.

koita ammattilaishokki Pirjo Silenin opastuksella. Osanottomaksu on \$3.00. ja osanottajien tulee rekisteröidä etukäteen soittamalla museoon.

Pullaa letittämään

Samana päivän iltapäivällä, 1 - 3, saadaan opetusta pullan letittämisessä Mimmu Hartiala-Sloanin johdolla.

Osanottajien tulee tuoda oma valmis taikina mukanaan. Mikäli tarvitset reseptin, soittakaa museon numeroon.

Olkikoristeita

Marraskuun 3., 4., 10. ja 11.

päivien aamuina klo 9 - 12 perehdytään suomalaisten olkikoristeiden nikseihin. Sakset ja narua mukaan. Rekisteröinti tarpeen, osanottomaksu \$4.00.

Lumihuutaleita

Marrask. 18. p:nä klo 9 - 11 aam. saadaan opastusta paperisten lumihuutaleiden ja joulukoristeiden valmistuksessa. Opettajana toimii Mimmu Hartiala-Sloan. Rekisteröinti on tarpeen.

Tontut työn alla

Samana päivän iltapäivällä,

klo 1 - 3, valmistetaan perinteisiä suomalaisia lan- katonttuja Irma Kuortti Wilsonin johdolla. Rekisteröinti tarpeen. Osanottomaksu \$1.00

Joulutervehdys

Sunnuntaina, marrask. 26. p:nä klo 1 - 5 iltap. tutustutaan suomalaiseen joulunviettoon kuusineen, tonttuineen ja potkukelkkoineen. Tonttumyssyjä valmistetaan. Lisäksi saadaan nauttia kunnon kahvia leivonnaisineen.

Iltapäivä päättyy joululautuokion ja joulukuusen syttämisen merkeissä Chair City Parkissa klo 5 iltapäivällä.

Tamperelainen Pertti Kumpumäki sai erehdyksessä tililleen lähes 5 miljoonaa markkaa. Hetken aikaa oli hauskaa ja tuomio lähes kolme vuotta vankeutta.

Lähes viisi miljoonaa tilille ja yli kaksi vuotta linnaa

Runsas 4.7 miljoonaa erehdyksessä tililleen saanut tamperelainen Pertti Kumpumäki tuomittiin jatketuista törkeistä kavalluksista 2 vuodeksi ja 10 kuukaudeksi vankeuteen äskettäin Tampereen raastuvanoikeudessa.

Rahasumman palauttamisen lisäksi hänet tuomittiin korvaamaan kantajapuolelle selvitys- ja oikeudenkäyntikuluja yhteensä 20,000 markkaa. Tuomittu aikoo valittaa päätöksestä Turun hovioikeuteen.

Rahat olivat tulleet Kumpumäen tilille tämän vuoden helmi- ja kesäkuun välisenä aikana yhteensä 52:na eri tilillä.

lepanona Postipankin ja SKOP:n kautta. Summat olivat SOK:n torniolaiselle Polar-kudos Oy:lle tarkoitettuja maksuja, jotka tilinumeroon vahingossa tulleen ylimääräisen nollan vuoksi päätyivät Pertti Kumpumäen tilille. Suurin yksittäinen väärälle tilille maksettu summa oli yli 490,000 markkaa.

Ensimmäisen väärälle tilille joutuneen summan tullessa tilillä oli Kumpumäen omaa rahaa 1.32 markkaa. Polar-kudokselle tarkoitettujen maksujen lisäksi tilille tuli helmi- kesäkuussa Kumpumäen omia palkkoja kaikkiaan vajaat 10,000 markkaa.

Kumpumäki nosti tililleen tulleet rahat paria tuhatta

markkaa lukuunottamatta ja hankki niillä mm. veneen, kaksi osakehuoneistoa, yritysten osakkeita ja lomamatkoja. Suuri osa rahoista on edelleen tietymättömissä. Syyttäjän mukaan kateissa on yli kaksi miljoonaa, puolustusasianajan mukaan vain noin 800,000 markan kohtalo on epäselvä.

Raastuvanoikeus tuomitsi Kumpumäen maksamaan Polar-kudokselle korvauksia oikeudenkäyntikuluista 10,000 markkaa sekä SOK:lle oikeudenkäynti- ja selvityskuluista 10,000 markkaa. Sen sijaan Postipankin korvausvaatimukset hylättiin, koska pankki ei oikeuden mukaan ollut juttu- asiansain.

Suomen uutisia

Koivisto puuttui
Karjalaisen kirjan kohuun

Presidentti Mauno Koivisto on antanut haastattelun Suomen Tietotoimistolle ja ottaa siinä kantaa Ahti Karjalaisen kirjasta nousseeseen kohuun.

Kirjassa siteerataan osittain erästä Suomen keskustan puheenjohtajan Paavo Värysen kirjettä Karjalaiselle, mutta ei kokonaan. Värysen mukaan kirjettä on siteerattu väärin.

Koivisto, joka on lukenut kirjeen kokonaan sanoo, että kirjettä on siteerattu oikein. Li-

säksi Koivisto sanoi, että keskustelut vieraan valtion edustajien kanssa eivät olleet vuosikymmenen alussa maan tapaa, kuten Värysen väitti.

Koiviston mukaan vuonna 1981 yritettiin hänen parlamentaarista hallitustaan kaataa hyvin epäparlamentaarisin keinoin, ja lisäksi, että ne, jotka tällaisia temppuja tekevät tulevat havaitsemaan, että heihin suhtaudutaan varoen, epäluulolla. Tällä lauseella

Koiviston katsotaan viitanneen Värysen toimiin.

Värysen vastasi Koiviston kommentoihin leimaten kirjallisessa lausunnossaan presidentti Koiviston kirjan toisen kirjoittajan Jukka Tarkan ulkopoliittisen linjan tukijaksi.

Keskustan johdon mukaan Tarkan ulkopoliittinen linja on oikeistolainen, antiekkoslainen, joka yrittää kieltää luotamukselliset suhteet Neuvostoliittoon.

Värysen syytti Koivistoa
valehtelusta

Suomen keskustan puheenjohtaja Paavo Värysen syytti MTV:n televisio-ohjelmassa presidentti Mauno Koivistoa valehtelijaksi. Käynnissä oleva kohu liittyy Ahti Karjalaisen muistelmateokseen.

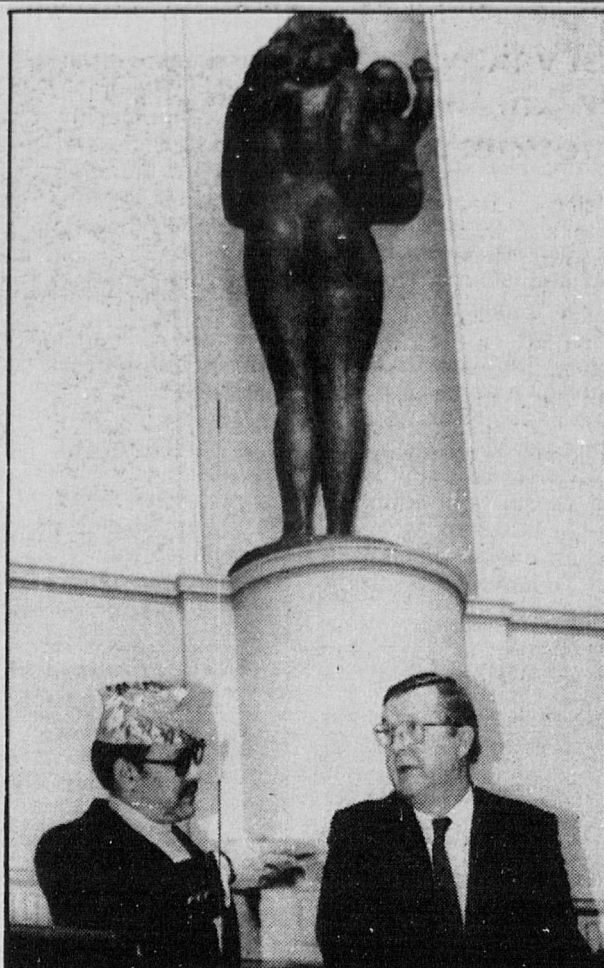
Televisiohaastattelussa Värysen sanoi Koiviston antaneen asiasta väärän todistuk-

sen, jolloin haastattelija kysyi, että valehteliko Koivisto. Värysen vastasi, että niinkin sen voi sanoa.

Lehtihaastattelussa samana päivänä Värysen oli ilmoittanut, että yhteistyö Koiviston ja Värysen sekä koko keskustan välillä on mahdotonta.

Lisäksi Värysen ilmoitti jatkavansa poliittista uraansa eikä sen jatko ole Koiviston käsissä.

Myöhemmin illalla Värysen perui hieman puheitaan ilmoittaen, ettei syyttänyt Koivistoa valehtelijaksi, vaan kyseinen sana oli toimittajan.

Nepalin kuningaspari vieraili myös eduskunnassa, jonka tiloja heille esitteli puhemies Kalevi Sorsa.

Koivistolle
kutsu Nepaliin

Vierailleen Suomessa Nepalin kuningas Birenda esitti presidentti Mauno Koivistolle kutsun saapua valtiovierailulle Nepaliin. Koivisto otti kutsun vastaan. Ajankohdasta sovitaan myöhemmin.

Nepalin kuningas selosti maansa ongelmia, lähinnä jännittyneitä suhteita Intiaan. Kuningas kertoi tapaamisistaan pääministeri Rajiv Gandhin kanssa sitoutumattomien maiden äskettäisessä huippukoukussa ja ilmaisi luottavansa jatkoneuvottelujen suotuisaan tulokseen.

Presidentti Koivisto selosti vieraalle Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusteita.

Suomen Nepalissa harjoittama kehitysyhteistyö on presidentin mielestä kehittynyt nosti ja hyvin.

Kuningas Birenda esitti lämpimät kiitoksensa maansa Suomesta saamasta tuesta. Apu tukee hänen mukaansa Nepalin kansainvälisen köyhyyksien alapuolella eläviä kansalaisia, joita on noin 40 prosenttia.

Pikku-uutisia

Verotus alle
OECD:n
keskiarvon

Suomen veroaste on selvästi alle teollisuusmaiden järjestön OECD:n keskiarvon, mutta veroaste nousi viime vuonna voimakkaasti. Ennakotietojen mukaan Suomen sijoitus teollisuusmaiden joukossa vuonna 1987 oli 15, mutta oli viime vuonna 12.

Kaksi vuotta sitten OECD:n jäsenmaiden keskimääräinen veroaste oli 38,8 prosenttia ja eurooppalaisten jäsenmaiden 40,4 prosenttia. Suomessa vastaavana aikana veroaste oli 35,9 prosenttia, mutta oli noussut viime vuonna jo 37,9 prosenttiin.

Ulkomaalaisille
kriisikeskus

Suomen mielenterveysseura on avannut Helsingin Lautasaareissa ulkomaalaisia palvelevan kriisikeskuksen.

Tarkoitus on hoitaa ulkomaalaisten psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia ja palvella myös Suomessa turvapaikkaa hakevia sekä niitä ulkomaalaisia, jotka tarvitsevat traumattisten kokemustensa vuoksi erityisiä terveyspalveluja.

Harvinaisia kieliä puhuvien tai pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuvien ulkomaalaisten avuksi keskus haluaa lisäksi laajentaa tulkki- ja konsulttiverkostoa.

Helsinki- Tallinna lentäen

Suomen puolustusvoimat haluaa korostaa, ettei se vastusta suoran lentoreitin avaamista Helsingin ja Tallinnan välillä.

Nykyistä lyhyemmän lentoreitin linjausta on selvitelty liikenneministeriön työryhmässä, jossa on mukana myös puolustusvoimien edustajia. Reitistä on neuvoteltu neuvostoliiton viranomaisien kanssa viime keväänä, ja en-

nen jatkoneuvotteluja on määriteltävä tarkasti mm. haluttu uusi lentoväylä.

Puolustusvoimien pyrkimyksenä on löytää reitti, joka ei vaaranna puolustusvoimien harjoitusammunontoja etelärannikolla ja jossa ammunnat eivät vaaranna lentoturvallisuutta, korostetaan pääesikunnan perjantaisessa tiedotteessa.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

**NEW YORK \$548 - LOS ANGELES \$648
TORONTO \$648**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America**
- Business or Pleasure -

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Uusi vakava kemikaali-onnettomuus

Helsingin ratapihalla Pasi-lassa sattui kemikaalionnettomuus, joka oli jo toinen lyhyen ajan sisällä.

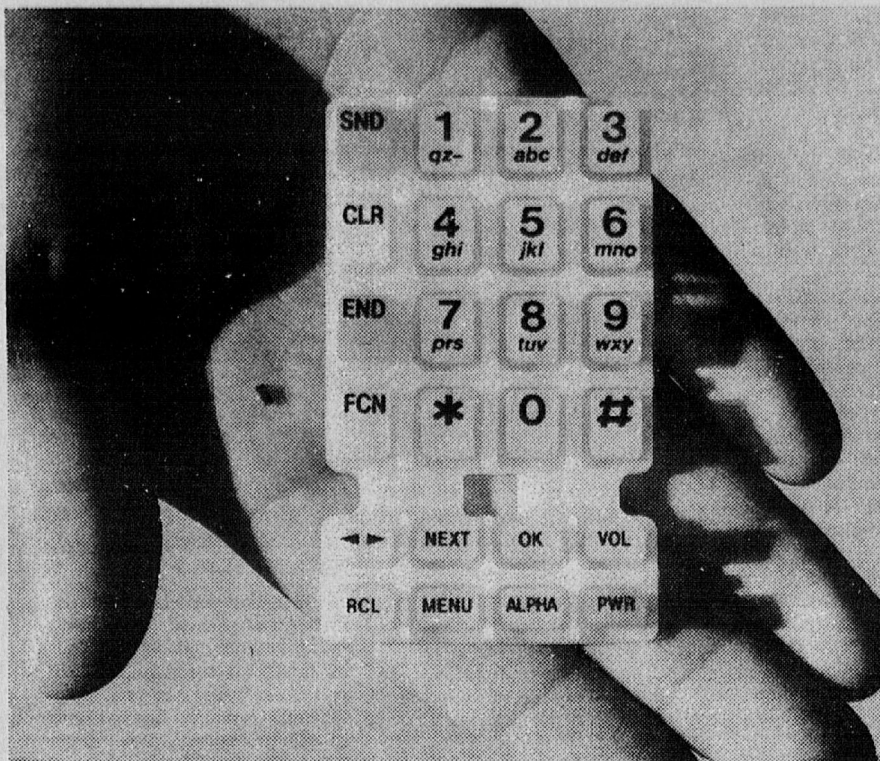
Pasilassa ensimmäisen luokan myrkyä ja palavia nesteitä sisältänyt kontti kaatui ja ilmaan pääsi myrkkypilvi. Apuun ehättäneet ensimmäiset palomiehet joutuivat keskeyttämään työnsä koska myrkyhöyryt aiheuttivat silmien ja ihon ärsytystä.

Valtionrautateiden mukaan kontin lähettäjä ei ollut asianmukaisesti ilmoittanut, mikä kontin sisältö oli, vaan rahtikirjoissa oli ainoastaan merkintä muuttotavaraa.

Vasemmistoliitto koolle keväällä

Suomen kommunistinen puolue ja Suomen kansan demokraattinen liitto hyväksyvät päättävissä elimissään vasemmistoliiton perustavan kokouksen koollekutsumisen ensi kevääksi.

Puolueilla oli yhteinen kokous, jossa hyväksyttiin uuden vasemmistoliiton perustamis-sopimus ja -julistus.

Kaksi piskuista komponenttia on tuonut Nokia-Mobiralle suuren kauppapoliittisen huolen. Johtaja Silva Norkela pitää koko petenttiriidasta alkanutta tuontikieltoa selvänä protektionismina, kaupan keinotekoisena esteenä.

Suomi vetosi Bushiin

Suomen ulkomaankauppa-ministeri Pertti Salolainen vetosi äskettäin Yhdysvaltain matkallaan presidentti George Bushiin, jotta tämä kumoaisi Nokian kannettavil-

le radiopuhelimille Yhdysvalloissa elokuussa asetetut tuontirajoitukset.

Nokian valmistamille Mobiradiopuhelimille asetettiin maahantuonti- ja myyntikielto

sekä takuusumma. Suomesa tätä pidetään vakavana asiana ja Nokiaa kohtaan kohutuuttomana päätöksenä.

Nokian amerikkalainen kilpailija Motorola syyttää Noki-

aa sen patentoiman elementin käyttämisestä Yhdysvaltain markkinoille tuotavassa puhelimessa.

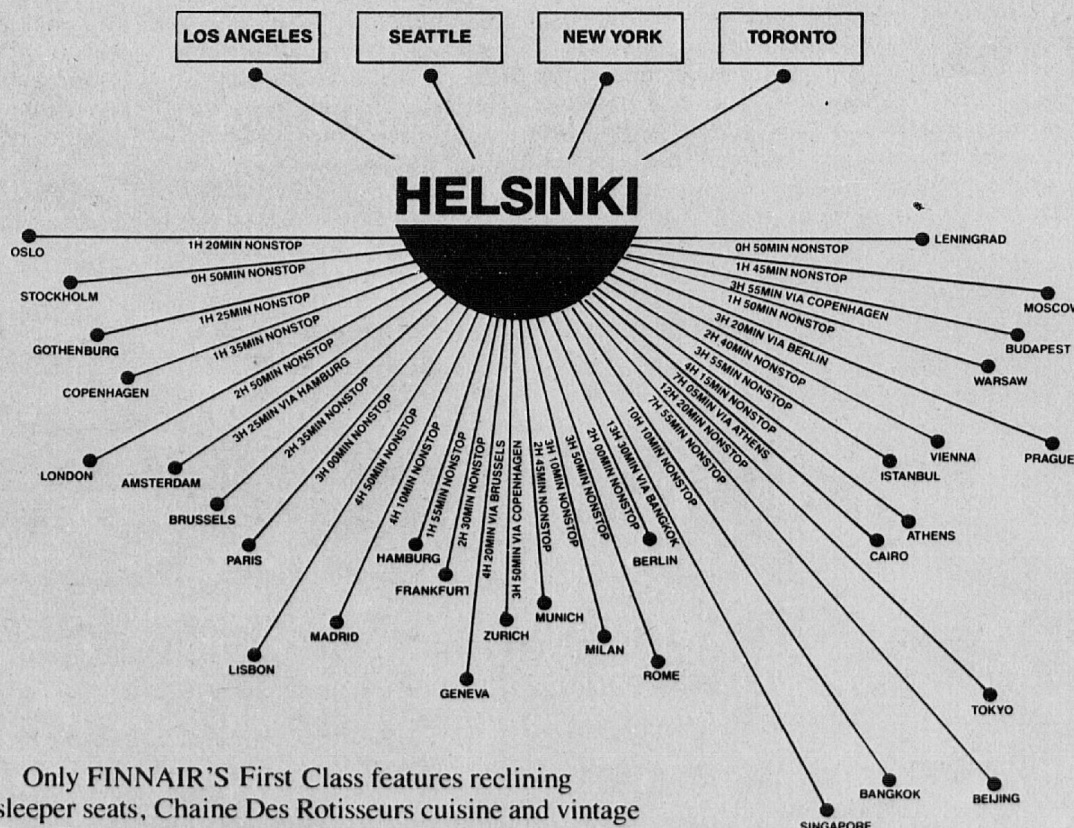
Mobiran palkkaamien amerikkalaisiin patenttiasioihin erikoistuneen lakiasiantoiniston mukaan syytöksiin ei ollut minkäänlaisia perusteita.

Vuodessa Mobira on myynyt Yhdysvaltoihin toistatonta puhelinta, joista osa tehdään Etelä-Koreassa, osa Salossa. USA:n markkinoiden kasvuarvot liikkuvat 20 - 40 prosentin haarukassa.

Vajaa viikko Yhdysvaltain kansainvälisen kauppakomission ITC:n tuontikieltopäätöksen jälkeen ulkomaankauppa-ministeri Salolainen matkusti Washingtoniin. Hän tapasi mm. ulkomaankauppaneuvottelijan Carla Hillsin ja kauppa-ministeri Robert Mosbacherin.

Salolainen vetosi voimakkaasti USA:n hallitukseen saadakseen presidentti Bushin käyttämään veto-oikeuttaan Mobiran jutussa. Bushilla on oikeus kumota tilapäisen tuontikielto kunnes ITC on käsitellyt asian lopullisesti.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNEAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä
BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja
Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Islantiin uusi hallitus

Islanti on saanut uuden hallituksen. Pääministeri Steingrímur Hermannsson esitteli uudet ministerinsä presidentti Vigdís Finnbogadóttirille.

Vasemmiston ja keskustan muodostamaan hallitukseen kuuluu nyt neljä puoluetta. Hallitus on jo kolmas keväällä 1987 pidettyjen parlamenttivaalien jälkeen.

Verilöyly Sri Lankassa

Ehkä jopa 150 ihmistä on saanut surmansa Sri Lankassa Kandy alueella ampumavälikohtauksissa, paikalliset asukkaat kertoivat äskettäin. Uhrien joukossa oli myös naisia ja lapsia.

Surmatyön tekivät aseistetut miehet, joiden väitettiin olevan armeijan sotilaita. Asukkaiden mukaan sotilaat ilmeisesti halusivat kostaa sukulaistensa surmaamisen.

Poliisi vahvisti 18 ihmisen kuoleman.

Deng ilmestyi julkisuuteen

Kiinan veteraanijohtaja Deng Xiaoping esiintyi ensimmäisen kerran kolmeen kuukauteen julkisuudessa edellis-lauantaina tavatessaan amerikkalaisen tutkijan Suuresa kansanpalatsissa.

Yli tunnin keskustelussa fyisiikan professorin T.D. Leen kanssa Deng vakuutti, että tilanne on vakaa ja että Kiina aikoo jatkaa nykyistä poliittista linjaansa. "Uusi johto aikoo pitää kiinni viimeksi kuluneina kymmenenä vuotena harjoitetusta uudistus- ja avautumispolitiikasta", hän sanoi.

Deng näytti televisiokuvasa hiukan heikolta ja käveli lyhyin askelin, mutta puhui ilmeisen vaikeuksista.

Verisesti tukahdetuista opiskelijalevottomuuksista Deng sanoi: "Äskeiset levottomuudet ovat antaneet meille tärkeän opetuksen. Vuosien mitaan eräät tovereistamme upoutuivat pelkästään omaan työhönsä eivätkä kiinnittäneet tarpeeksi huomiota aatteellisiin ja poliittisiin tapahtumiin."

Edellisen kerran Deng nähtiin julkisuudessa 9. kesäkuuta.

Brasilia puolusti sademetsien käyttöä

NEW YORK, - Brasilia ei voi suostua siihen, että sen pitäisi jättää hyödyntämättä taloudellisesti Amazonin metsiä sillä perusteella, että niitä tarvitaan imemään "kasvihuonekaasuja", joita teollistuneet maat päästävät ilmoille, Brasilian YK-suurlähettiläs sanoi viime viikolla.

Suurlähettiläs Paulo Nogueira Batista puhui YK:n päämajassa ympäristö- ja kehitys-ongelmia käsitelleessä konferenssissa, johon osallistui kansalaisjärjestöjen edustajia.

Hän sanoi, että Amazonin metsät käsittävät 40 prosenttia maan pinta-alasta. Brasilia ei ole valmis luopumaan metsiensä taloudellisesta hyväksikäytöstä sillä perusteella, että "trooppisia metsiä tarvitaan imemään kasvihuonekaasuja, joita teollistunut maailma päästää ilmoille rajoituksetta".

Hiilidioksidin ja muiden ns. kasvihuonekaasujen uskotaan aiheuttavan maapallon ilmaston lämpenemistä, josta on vakavia ekologisia seurauksia. Hiilidioksidia syntyy

pääasiassa fossiilisten polttoaineiden polttamisesta.

Nogueira Batista sanoi, että Brasilia on aivan yhtä kiinnostunut Amazonin metsien bio-

logisen monipuolisuuden säilyttämisestä kuin kuka tahansa.

Mutta pahimmat ja eritoten

maailmanlaajuiset uhat ympäristölle "ovat suoraa seurausta teollistuneen maailman energian tuotanto- ja kulutustavoista," hän sanoi.

RAUTA-AIDAN YLITSE - Itäsalaksalaiset pakolaiset ylittämässä Länsi-Saksan Prahin suurlähetystön rauta-aitaa paetakseen ulkopuolella odottavilla autoilla Unkarin puolelle. Unkarin radion mukaan Tsekkoslovakian viranomaiset ovat vannoneet palauttavansa itäsalaksalaiset kotimaahansa siitä huolimatta, että heillä on halussaan Unkariin oikeuttavat matkapassit.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES